

Danske forskere fortjener professionelle tidsskrifter

En kortlægning af danske tidsskrifters vilkår

Foreningen af Danske Videnskabsredaktører

Danske forskere fortjener professionelle tidsskrifter

En kortlægning af danske tidsskrifters vilkår

Foreningen af Danske Videnskabsredaktører

Foreningen af Danske Videnskabsredaktører 2014

Tekst: Jørgen Burchardt

ISBN 978-87-88327-33-5

Distribution: Kulturbøger

Indhold

Forord	7	Det klassiske tidsskrift i digital form	21
Indledning	9	Nyhedsstof flytter til nettet	21
De seks tidsskriftskategorier	11	Det interaktive tidsskrift	22
Kun 2 % af international standard	11	Tidsskrifterne i perspektiv	23
Professionelle tidsskrifter	11	DOI – artiklernes nummerplade	23
De semiprofessionelle tidsskrifter	12	XML giver professionelt stikordsregister... ..	23
Low budget tidsskrifter	12	Data bag artikler skal gemmes	24
Halv amatør tidsskrifter	12	Redaktionspanel	24
Amatør tidsskrifter	13	U-land i internationalt samarbejde	24
Undersøgelsens spørgsmål	15	Fordele ved danske tidsskrifter	25
Spørgeskemaundersøgelsen	15	Institutionsløse forskere udgør 30 %	25
Honorering af hovedredaktør	15	National udgivelse udnytter ressourcer	26
Honorering af medredaktører	16	Hovedredaktørens overenskomst	26
Manuskriptstyring	16	Peer review arbejdet	26
Andet redaktionssekretærarbejde	16	De forskellige forlagskontrakter	27
Korrekturlæsning	16	Fattige og rige forskningsområder	27
Copy editing	17	Institutionsinteresser	27
Lay out	17	Midler fra CopyDan nødvendige	28
Sproggranskning	17	Abonnementssystemets sammenbrud	28
Udarbejdelse af metadata	17	Manuskriptarkiver underminerer	29
Markedsføring	17	Gratis artikler fjerner 30 % af forskningen	29
Regnskab	18	Målsætning	31
Opdatering af hjemmeside	18	For at sikre professionelle tidsskrifter:	31
Generel negativ abonnementsudvikling ...	18	Kommentar til målsætning	31
Tidsskrifternes redaktionelle ressourcer...	18	Kommentarer fra tidsskrifter	32
Kvalitet sættes højest	19	De danske videnskabelige tidsskrifter	38
Holdninger til hjemmeside	21	Tidsskrifter medtaget i undersøgelsen	38
Tidsskriftets hjemmeside	21	Øvrige tidsskrifter	40

Forskningsformidling har en lang tradition siden det første danske universitet blev oprettet i Lund i 1425.

Illustrationen viser forsiden på Danmarks - og Nordens - første videnskabelige tidsskrift "Acta Medica et Philosophica Hafniensia", der udkom i fem årgange mellem 1673 og 1680.

Tidsskriftet var udgivet af Thomas Bartholin, som både var forsker, redaktør samt bibliotekar for Universitetsbiblioteket i København. Han skrev på latin, som var datidens internationale sprog, men udgav også bøger på dansk - dog under pseudonym.

En overvejende del af Danmarks videnskabelige tidsskrifter udgives af videnskabelige selskaber. Landets ældste, Det Kongelige Danske Videnskabskabernes Selskab, har siden stiftelsen i 1742 formidlet grundvidenskab. I 1745 udgav selskabet første bind af sine "Skrifter", og udgivelsesvirksomheden er fortsat uafbrudt lige siden.

Forord

Denne rapport vil gøre opmærksom på kvalitetsforskellen mellem et manuskript og en færdigredigeret artikel. Danske forskere fortjener en optimal bearbejdning af deres manuskripter, og kun tidsskrifter med tilstrækkelige ressourcer kan yde forskerne den nødvendige redaktionelle indsats.

Den offentlige debat om forskningspublicering har igennem mange år helt undladt at beskæftige sig med kvalitet. Det er nærmest, som om man forventer, at kvalitet opstår af sig selv. Denne rapport skal vise, at der ligger et hårdt, dyrt og til tider utaknemmeligt arbejde for redaktører med at hjælpe fagfæller til at få deres forskning præsenteret på bedste vis.

Vi ønsker, at de danske tidsskrifter bringes op på højeste internationale niveau. Kun meget få tidsskrifter kan i dag hjælpe forskerne med at bearbejde og sprede deres artikler lige så godt, som de største udenlandske tidsskrifter gør det. Vi håber, at de fremlagte oplysninger kan sikre, at de mange redaktører vil få vilkår til at levere samme kvalitet, som udenlandske kolleger kan levere.

Redaktørerne ved danske tidsskrifter skal takkes for deres bidrag ved undersøgelsen. Sammenfatningen er udført af undertegnede, og jeg alene hæfter for misforståelser og eventuelle fejl.

Sødinge, maj 2013

Jørgen Burchardt
Formand
Foreningen af Danske Videnskabsredaktører

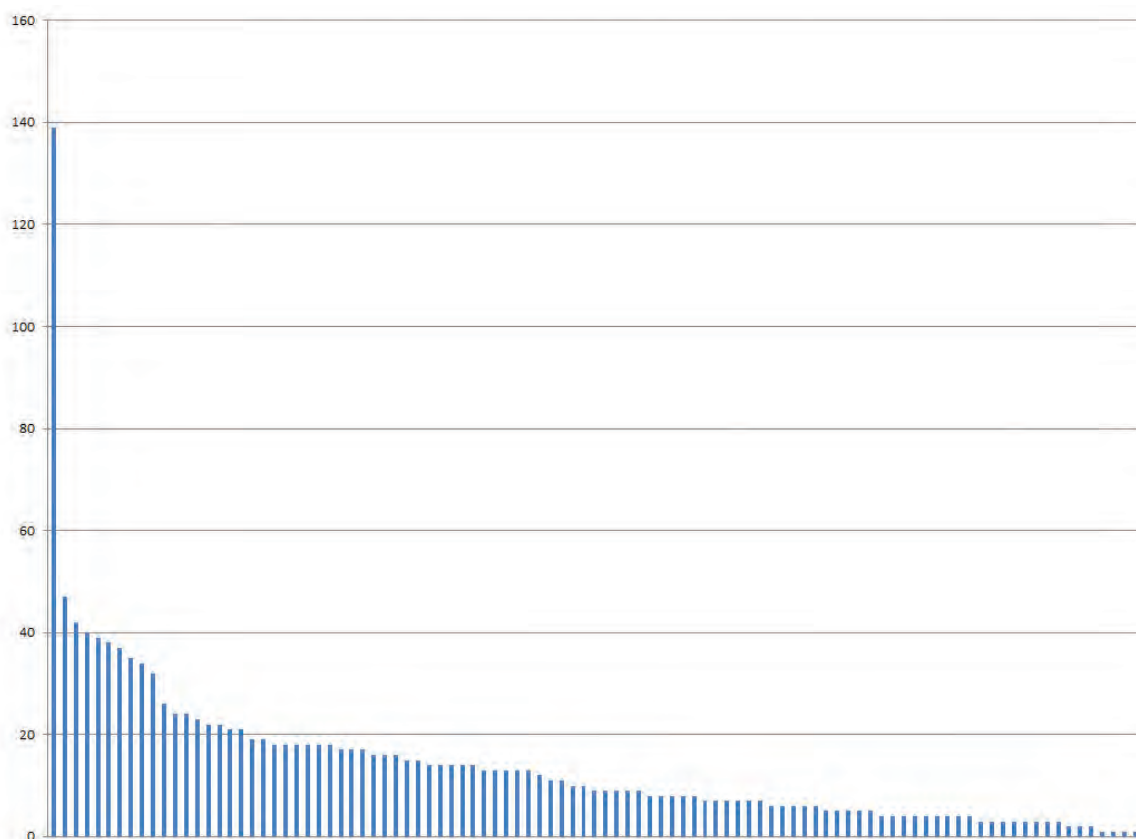
**Tidsskrifternes top tyve
antal artikler 2010**

139	Ugeskrift for Læger
47	Juristen
42	Finans/Invest
40	Samfundsøkonomen
39	Tandlægebladet
38	Psyke & Logos
37	Dansk Pædagogisk Tidsskrift
35	Unge Pædagoger
34	Sprogforum
32	Sfinx
26	Grønland
24	Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift
24	Politik
23	Læring og medier
22	Politica
22	Nordisk Tidsskrift for Selskabsret
21	Økonomi & Politik
21	Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke
19	Tidsskrift for Arbejdsliv
19	1066

Tidsskrifternes danske artikler 2010

Figuren og tabellen viser de danske tidsskrifters udgivelse af videnskabelige artikler. Det største tidsskrift er Ugeskrift for Læger med 139 artikler.

Artikler skrevet af udlændinge er ikke medtaget, hvorfor det ikke er en opgørelse af tidsskrifternes egentlige størrelse. Især de nordiske og internationalt orienterede tidsskrifter er større end figuren viser.

Indledning

Samfundet er professionaliseret, hvor specialister leverer ydelser på højeste kvalitetsniveau.

Hos videnskaben er undervisningen sat i system, hvor lektorer, professorer og alle andre får honorar for at oplære de nye generationer. Undervisning er vel beskrevet i faglige overenskomster og aflønnet herefter. Undervisningslokaler bygges og holdes rene, og det administrative arbejde udføres af andre betalte specialister.

På samme måde holdes det videnskabelige niveau højt gennem håndhævelse af strikse regler for karaktergivning ved eksaminer og ved ansættelse. Censorer og ansættelsesudvalg bliver naturligvis også aflønnet.

Levering af bøger og tidsskrifter besørger bibliotekarere ansat på fuld tid og med faste bevillinger til alle bibliotekets nødvendige faciliteter.

Der er dog én ting i academia, som ikke er sat i system og derfor sjældent udføres professionelt: forskningspubliceringen. Heri ligger ellers den meget vigtige akademiske kvalitetssikring, som er fundamentet for al videnskabeligt arbejde og for forskernes meritering.

Arbejdet foregår totalt tilfældigt efter de forhåndenværende søms princip. Nogle fag er heldige, at professionelle forlag kan drive fagets tidsskrifter med økonomi til at betale alle redaktionelle udgifter. De fleste fag er imidlertid ikke så heldige. Her må forskere selv etablere og drive tidsskrifter. Som denne rapport viser, bygger meget på forskeres frivillige indsats udført i deres fritid. Højt kvalificerede forskere laver arbejdsopgaver, som andre erhvervsgrupper ville have udført bedre. Selv typografarbejde må mange forskere udføre for at andre forskere kan få deres forskning publiceret.

Det er selvkært tilfredsstillende, at redaktører spilder tid, som samfundet egentlig kunne og burde have fået forskning ud af.

Mere alvorligt er det, at danske forskere ikke får deres manuskripter bearbejdet optimalt. Mange tidsskrifter har ikke kapacitet til at behandle og publicere al kvalificeret forskning, og mange har heller ikke ressourcer til optimalt at kvalitetsbearbejde manuskripterne. Forskernes artikler kunne altså være blevet bedre, og kunne samtidig være blevet

markedsført og distribueret langt mere effektivt, end det er tilfældet i dag. Niveauet for forskningspublicering i Danmark ligger meget langt under den internationale standard.

Man kan stille sig spørgsmålene:

- Hvem er ansvarlig for, at den videnskabelige kvalitetsvurdering fungerer?
- Hvem holder øje med, om kvaliteten er i orden?
- Hvem griber ind, hvis udviklingen går i negativ retning?

Svaret er: Ingen.

Universiteterne er kun interesserede i aktiviteter, som gavner de lokale institutter. Organisationen Danske Universiteter ønsker ikke at påtage sig flere opgaver. Uddannelsesministeriet har ingen ansatte med kompetence på området og har derfor i stor udstrækning overladt området forskningspublicering til biblioteksadministrationen i Kulturministeriet, som har helt andre interesser.

Vi vil gerne bidrage til, at landets universitetsforskning kommer i verdensklasse eller i det mindste bringes op på internationalt niveau. Denne rapport er vores bidrag til, at danske forskere kan få professionelle tidsskrifter at publicere i. Det fortjener de.

Undersøgelsen

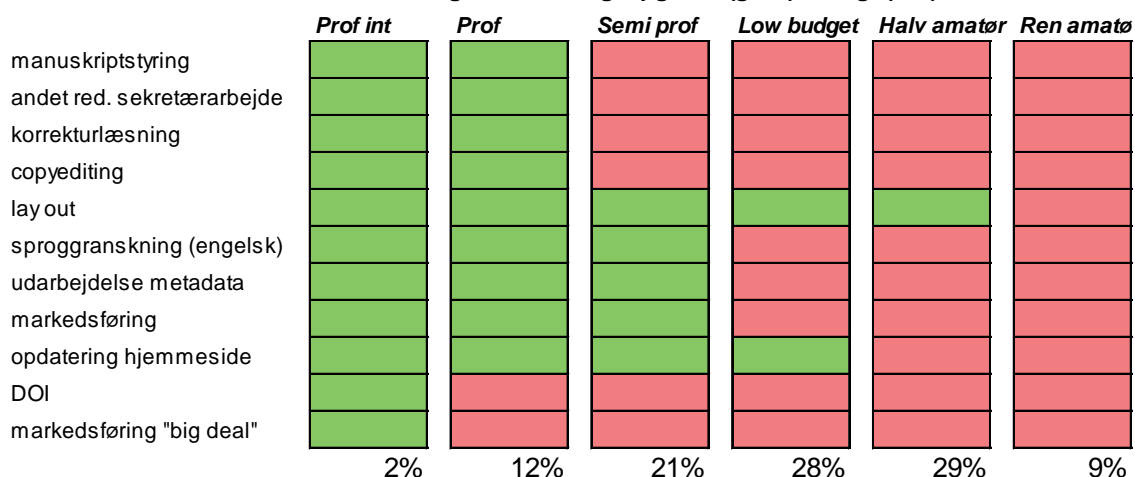
Foreningen af Danske Videnskabsredaktører har taget initiativ til denne undersøgelse, således at offentligheden og myndigheder får et kvalificeret grundlag at diskutere tidsskrifter ud fra.

Vores udgangspunkt er de mere end 200 tidsskrifter udgivet på dansk og/eller organisatorisk forankret i Danmark. De er alle opført på Uddannelsesministeriets liste til den Bibliometriske Forskningsindikator, hvor førende forskere har gennemgået verdens videnskabelige tidsskrifter. Disse tidsskrifter er altså alle på højt videnskabeligt niveau.

Af tidsmæssige årsager undersøgte vi ikke alle tidsskrifter, men vi nåede at undersøge langt over halvdelen. Der er ikke tegn på, at de fraværende tidsskrifter har en anden profil end de undersøgte 132 tidsskrifter (liste s. 38).

Kategorisering af tidsskrifter

Efter varetagelse af forlagsopgaver (grøn) forlag, (rød) forskere

Figuren viser hvorledes et udvalg af opgaver i redaktionsprocessen udføres.

Opgaverne definerer seks grupper af tidsskrifter, hvor grøn markerer, at opgaven er lønnet, mens rød markerer, at arbejdet udføres ulønnet.

I det professionelle tidsskrift af international standard til venstre udføres alle arbejdsopgaver lønnet. Hos tidsskriftstypen til højre, "Ren amatør", udføres alt arbejdet ulønnet af redaktører.

Alle tidsskrifter er analyseret via tilgængelige kilder, og tilmed er hver enkelt artikel fra 109 tidsskrifter fra 2010 gennemgået for at analysere publiceringsmønstre. Desuden undersøgte konkrete spørgsmål via udsendelse af spørgeskema ultimo maj 2012. Sideløbende er aktører blevet spurgt uddybende via mail korrespondance, på møder og gennem telefon.

De berørte tidsskrifter har haft rapporten til udtalelse. Fristen for kommentarer var dog meget kort, hvorfor de bragte analyser og forslag alene er forfatterens ansvar.

De seks tidsskriftskategorier

Kun 2 % af international standard

Standarden for internationale tidsskrifter er høj. Redaktører i disse tidsskrifter tager sig udelukkende af de faglige videnskabelige forhold på et overordnet niveau. Alle arbejdsopgaver omkring kontakten med forfatterne bliver i princippet styret af redaktøren, mens moderne IT-programmer til manuskriptstyring sammen med intensiv sekretærhjælp minimerer redaktørens arbejdsindsats. Forfatterne indsender deres manuskripter via en hjemmeside, og sekretærer står for alle rutinemæssige opgaver.

Redaktøren læser manuskripterne igennem og tager stilling til, om der skal udføres en egentlig bedømmelse af manuskripterne. Hvis kvalitetsniveauet ser ud til at være i orden og emnet er inden for tidsskriftets rammer, vælger han peer review bedømmere.

Når bedømmelserne er indkommet, skal der træffes en række beslutninger omkring manuskriptet – om det skal omskrives, afvises, accepteres - og muligvis skal illustrationer, figurer og tabeller efterbehandles.

Efter dette arbejde er afsluttet, kan redaktøren overlade det færdige manuskript til forlagsmedarbejderne, som udfører de resterende opgaver med copy editing af teksten, korrekturlæsninger evt. med kommentarer fra forfattere, rentegning af illustrationer, sprogranskning af tekst, lay out. Ofte ser redaktøren først artiklen igen, når den er færdigbearbejdet.

Med til det redaktionelle arbejde hører en del øvrige opgaver på et forlag. Artiklen skal forsynes med stikord og anden metadata til den elektroniske udgave. Artiklen skal markedsføres, så potentielle læsere hurtigt kan lære artiklen eller hele tidsskriftet at kende. Tidsskriftet skal måske sendes til bogtrykker, og som standard bliver artiklen lagt på nettet på forlagets eller distributørens hjemmeside.

For at en artikel holder den internationale standard skal den forsynes med en DOI, en Digital Object Identifier. Et senere kapitel vil forklare, hvorfor dette er vigtigt for både forskeren og for videnskaben generelt.

Man kunne måske også ved tidsskrifter baseret

på abonnement stille krav om, at tidsskriftet også bliver markedsført gennem de såkaldte "big deals" med mange tidsskrifter til stærkt reduceret pris til størstedelen af verdens forskningsbiblioteker. Et svagt forlag vil kun kunne tilbyde enkeltabonnementer, hvilket erfaringsmæssigt giver en langt ringere udbredelse, end hvis tidsskriftet er en del af en større rabatpakke.

Kun 2 % af de danske tidsskrifter udgives på dette niveau. De har danske redaktører og er alle udgivet på engelsk af store internationale forlag. Til eksempel udgiver Wiley-Blackwell *Acta Archaeologica*. Forlaget har i øvrigt en afdeling i København, hvor aktiviteterne fra det tidligere store danske forlag Munksgaard videreføres.

Måske kan man sige, at disse tidsskrifter ikke er danske? Hvis de ikke er danske, har Danmark ingen tidsskrifter af international standard.

Professionelle tidsskrifter

Heldigvis er yderligere 12 % af landets tidsskrifter fuldt professionelle efter internationale standarder – bortset fra deres mangel på de nævnte DOI og markedsføring i "big deal".

Mange er medlemsblade for professionsforeninger som Dansk Lægeforening (*Ugeskrift for Læger*), Tandlægeforeningen (*Tandlægebladet*) og DJØF, hvor den store medlemsmæssige volumen kan sikre den nødvendige økonomi for redaktionsarbejde af høj klasse. I øvrigt indeholder en del af tidsskrifterne samtidig sektioner med populariseret stof og ofte skrevet af betalte journalister. Fælles for disse meget store tidsskrifter er, at udgiverforeningen selv står for at organisere det redaktionelle arbejde, hvilket også er bekvemt, når man tænker på tidsskrifternes hyppige udgivelsesfrekvens. Ofte har foreningen flere udgivelser, således at der opnås en synergi. Således producerer DJØF's forlag flere DJØF medlemsblade for jurister og økonomer som *Juristen* og *Økonomi & Politik*, men også forlagsejede tidsskrifter som *Arbejdsretsligt Tidsskrift* og *EU-Ret og Menneskeret*. Samtidig udgiver forlaget andre videnskabelige tidsskrifter ejet og styret af eksterne faglige grupper.

I det hele taget er et større antal af tidsskriftsejere velstående faglige foreninger, som har råd til at få

deres tidsskrifter distribueret og fuldt redaktionelt behandlet hos et akademisk forlag. Andre forlag er Museum Tusulanum (bl.a. *Classica et Mediaevalia* og *Danske Talesprog*) og Aarhus Universitetsforlag (*KUML* og *Passage*), for at nævne de største af disse som regel non-profit forlag. Enkelte foreninger med internationale ambitioner for deres tidsskrifter har aftaler med udenlandske kommercielle forlag om tidsskrifterne *Distinktion* og *Studia Theologica* med aftaler med Taylor & Francis og *Revue Romane* med John Benjamins Publishing Company.

Der findes samtidig enkelte tidsskrifter, som er forlagsejede såsom *Psyke & Logos* fra non-profit forlaget Dansk Psykologisk Forlag, *Tidsskrift for Kriminalret* og andre juridiske tidsskrifter hos Karnov og *Aktuel Nordisk Odontologi* og *Klinisk Sygepleje* hos Munksgaard. Egentlige kommercielle forlag som de to sidstnævnte spiller dog generelt en yderst beskedne rolle i det danske tidsskriftslandskab.

De semiprofessionelle tidsskrifter

21 % af tidsskrifterne er i deres kvalitet professionelle, men ud over det redaktionelle arbejde, må redaktørerne udføre andet og mere arbejde end hos de "rigtige" professionelle tidsskrifter samtidig med at flere arbejdsopgaver udføres con-a-more. Derfor kaldes denne gruppe for semiprofessionelle tidsskrifter, hvor ikke alle arbejdsopgaver bliver løst professionelt. Det er især mangel på organisatorisk støtte i det daglige arbejde, hvor redaktørerne savner en redaktionssekretær og tilsvarende personer til at aflaste sig med de administrative opgaver.

Vi er nu ovre i de tidsskrifter, hvor økonomien er stram, hvorfor der ikke er midler til at forlaget udfører hele det sekundære og støttende redaktionelle arbejde.

For at nævne nogle enkelte tidsskrifter kan tages *Tidsskrift for Arbejdsliv*, som distribueres af Werks, som egentlig er et trykkeri, men som har udvidet aktiviteterne med forlagsvirksomhed og webhotel for at få kunder til trykafdelingen. Et andet er *K&K Kultur og Klasse*, som Aarhus Universitetsforlag distribuerer, og et tredje er *Politik* distribueret af DJØF's Forlag.

Low budget tidsskrifter

28 % af de danske tidsskrifter hører til low budget tidsskrifterne, hvor en meget stor del af de traditionelle forlagsopgaver udføres af videnskabsfolkene selv. Tidsskrifterne er stadig af høj faglig kvalitet, men de meget stramme økonomiske rammer giver mærkbare begrænsninger i mængden af publice-

rede artikler og andet stof.

Det ekstra arbejde kan bestå i, at redaktionen også står for produktion og markedsføring af tidsskriftet, mens kun distributionen udføres gennem et forlag. Mange arbejdsopgaver udføres som "vennetjenester" eller til en aflønning, som ligger langt under en normal markedsæssig betaling.

Et eksempel er *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift*, som distribueres af Aarhus Universitetsforlag.

De fleste tidsskrifter i denne kategori har ikke råd til at benytte egentlige forlag men må etablere egne distributionsordninger. Undertiden har disse distributionssystemer karakter af egentlig forlagsvirksomhed, som det er tilfældet ved *Unge Pædagoger* med egne lokaler, hvorfra bøger og andre publikationer distribueres. I andre tilfælde er der blot tale om, at et redaktionsmedlem har forbindelse til en institution med plads til tidsskriftets lager og hvorfra distributionen kan udføres.

Det må nævnes, at redaktørerne i denne gruppe ikke alene er ansvarlige for tidsskrifternes indhold, men samtidig har ansvaret for en lang række praktiske opgaver. Der udføres stor kreativitet for at strække de økonomiske midler, og ofte må redaktørerne selv udføre arbejdet herunder stå for regnskab og fysisk distribution.

Til tidsskriftsudgivelse er kommet nye arbejdsopgaver ved produktion af digitale udgaver af artiklerne og efterfølgende oplægning på nettet. Ikke mindst i de rene Open Access tidsskrifter er det vigtige og tidsmæssig kritiske opgaver. I de hidtidige kategorier af tidsskrifter udføres dette arbejde af det distribuerende forlag eller af betalt arbejdskraft. I gruppen af low budget tidsskrifter udføres dette arbejde ofte af redaktionsmedlemmer.

Halv amatør tidsskrifter

Denne gruppe er den største med en andel på 29 % af de danske tidsskrifter. Navnet "amatør" er ikke en betegnelse for tidsskrifternes kvalitet, for redaktionerne forsøger med alle midler at holde deres artikler på højeste kvalitetsniveau. Derimod står navnet amatør for at mange opgaver ved tidsskriftet udføres af folk, hvis kompetencer ligger på andre områder.

Den eneste professionelle indsats sker ved trykning (samt evt. lay out) og etablering af hjemmeside.

Tidsskriftet *Arbejderhistorie* er et af disse tidsskrifter, hvor alt bortset fra lay out udføres af fri-

villige. Der skal en stor entusiasme til for at være redaktør under de betingelser. Det er da også typisk for mange af disse tidsskrifter, at der ikke alene er et behov i forskerverdenen for vedkommende publikation, men at der samtidig er en stor opbakning via forening eller et andet samlingspunkt for ildsjælene.

Amatør tidsskrifter

I bunden af tidsskriftshierarkiet ligger amatør-tidsskrifterne, hvis andel udgør 9 %. Igen stræber redaktørerne efter at levere tidsskrift af kvalitet, men da tidsskrifterne er næsten uden midler, bliver kvaliteten på nogle områder synligt ramt.

Disse tidsskrifter bliver udelukkende drevet af videnskabsfolk, som ud over de redaktionelle opgaver også udfører alle praktiske opgaver. Det kan godt være, at forfatterens manuskripter bliver bearbejdet i en faglig rimelig kvalitet, men da forskere ikke nødvendigvis er gode til layout, rentegning af illustrationer m.v., halter dette ofte synligt efter. Samtidig hører opdatering af hjemmesider ikke nødvendigt til en af spidskompetencerne, hvorfor præsentationen af artiklerne ofte er meget simpel, hvis det i det hele taget findes. Markedsføring er der sjældent tale om, hvorfor mange potentielt nyttige artikler ikke kommer til brugernes kendskab. Selv ved Open Access tidsskrifter kan søgemaskiner gå forgæves, hvis der ikke er blevet lavet et grundlæggende arbejde med at tilføje søgeord, sørge for søgemaskineoptimering og hvad der ellers er nødvendigt for at begå sig rimelig professionelt i den nye internetverden.

Danske videnskabelige tidsskrifters situation 2012

1. Tidsskriftets navn:

2. Hvilke arbejdsopgaver honoreres og hvilke ikke. Udfyld de opgaver jeres tidsskrift har:

	fuld honorering	nogen honorering	symbolsk honorering	frivilligt/ulønnet	N/A
hovedredaktør	☐	☐	☐	☐	☐
biredaktører	☐	☐	☐	☐	☐
manuskriptstyring	☐	☐	☐	☐	☐
redaktionssekretær	☐	☐	☐	☐	☐
korrekturlæsning	☐	☐	☐	☐	☐
copyediting	☐	☐	☐	☐	☐
lay out	☐	☐	☐	☐	☐
sproggranskning (engelsk)	☐	☐	☐	☐	☐
digitalisering	☐	☐	☐	☐	☐
publicering digitalt	☐	☐	☐	☐	☐
publicering bogtryk	☐	☐	☐	☐	☐
udarbejdelse metadata	☐	☐	☐	☐	☐
regnskab	☐	☐	☐	☐	☐
mødeindkaldelser, mødereferat	☐	☐	☐	☐	☐
markedsføring	☐	☐	☐	☐	☐
opdatering hjemmeside	☐	☐	☐	☐	☐

3. Abonnementudvikling

	2003	2007	2011
antal abonnenter:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

4. Tidsskriftets ønsker til hjemmeside - hvis ydelserne blev gratis for tidsskriftet

	høj prioritet	vigtigt	måske	ikke så vigtigt	intet ønske
diskussion af artikler	☐	☐	☐	☐	☐
kontakt til sociale tjenester (Facebook, Twitter)	☐	☐	☐	☐	☐
blog/faglig diskussion	☐	☐	☐	☐	☐
annoncering af arrangementer	☐	☐	☐	☐	☐
annoncering af nye bøger	☐	☐	☐	☐	☐
nyheder fra faglig forening	☐	☐	☐	☐	☐
mail liste/nyhedstjeneste pr. mail	☐	☐	☐	☐	☐
engelsksproget udgave	☐	☐	☐	☐	☐
lønnet webmaster/webredaktør	☐	☐	☐	☐	☐

5. Tidsskriftets rådighedsbeløb til redaktionelle udgifter i 2012 i forhold til 2003 i faste priser

forøget 25 % eller mere	forøget op til 25 %	uforandret	forringet op til 25 %	forringet 25 % eller mere	uvist
☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Hvad er vigtigst for tidsskriftet

artikler er gratis	videnskabelig kvalitet
☐	☐

7. Kommentarer bl.a. hvad er jeres tidsskrifts ønske for at kunne levere flere og bedre artikler?

Undersøgelsens spørgsmål

Spørgeskemaundersøgelsen

For at få en detaljeret indsigt i den danske tidsskriftsverdens meget brogede billede, har vi bedt en række tidsskrifter om at angive i hvilken udstrækning forskellige arbejdsopgaver i det redaktionelle arbejde bliver honoreret.

Da formidling via internettet fremover vil blive en endnu vigtigere kanal til at sprede forskningsresultater end i dag, har vi samtidig ønsket at få redaktionernes ønsker om deres eget kommunikationsmiddel, tidsskriftets hjemmeside.

Desuden har vi stillet et par faktuelle spørgsmål om økonomi og oplagsstørrelse samt et felt for frie kommentarer.

Selve skemaet er gengivet på modsatte side, og de frie kommentarer bringes sidst i rapporten i uredigeret form bortset fra at de er blevet anonymiseret.

Besvarelsesprocenten for spørgeskemaet har været 44 %. Det er vi yderst tilfredse med, idet en nærmere analyse af de besvarende tidsskrifters størrelse, faglige sammensætning, Open Access/betaling, kommerciel/non-profit viser en meget høj overensstemmelse med fordelingen blandt alle tidsskrifter, hvorfor også besvarelsernes indhold må formodes i høj grad at være repræsentativ for alle danske tidsskrifter.

De foregående afsnits kategorisering er baseret på besvarelsene, og de følgende kapitler kommenterer svarene på de enkelte spørgsmål.

Honorering af hovedredaktør

Hovedredaktøren er den centrale person i ethvert tidsskrift, og det er derfor naturligt at fokusere på vedkommendes arbejdsforhold.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
28%	72%

Langt overvejende udføres arbejdet ulønnet. 61 % får ingen løn overhovedet, og hvis den symbolske honorering tælles med, er andelen af ulønnede helt oppe på 72 %

Mange af redaktørerne har en forpligtelse via deres ansættelse til at deltage i generel forskningsaktivitet, jfr. et senere kapitel, hvor blandt andet universiteternes stillingsstruktur diskuteres. En del redaktører kommer dog fra andre typer institutioner, hvor forskningsaktivitet ikke tæller. En aktuel undersøgelse omtalt i et senere kapitel viser, at institutionsløse forfattere i danske tidsskrifter udgør 30 % af samtlige forfattere. Hvis redaktørgruppen udgør samme andel, vil tilsvarende 30 % af redaktørerne være uden honorering af en institution.

Generelt har arbejdet ofte et så omfattende omfang, at en honorering vil være mere end naturligt. Mange tidsskrifter har et omfang på mere end 15 artikler om året, og da de afviste artikler skal lægges oveni, vil redaktøren ofte skulle tage stilling til mere end 37 artikler ved en afvisningsprocent på 60 %, samtidig med at de godkendte artikler efterfølgende skal behandles redaktionelt og fagligt.

	Hvilke arbejdsopgaver honoreres?			
	fuld	nogen	symbolsk	ulønnet
hovedredaktør	12%	16%	11%	61%
medredaktører	4%	8%	6%	83%
manuskriptstyring	12%	14%	2%	72%
andet redaktionssekretærarbejde	27%	15%	2%	56%
korrekturlæsning	27%	9%	4%	60%
copyediting	35%	13%	0%	52%
lay out	65%	21%	4%	11%
sproggranskning (engelsk)	22%	15%	4%	59%
udarbejdelse metadata	19%	6%	0%	74%
markedsføring	30%	11%	9%	50%
regnskab	33%	19%	6%	42%
mødeindkaldelser, mødereferat	13%	12%	6%	69%
hjemmeside opbygning/fornyelse	28%	22%	14%	36%
opdatering hjemmeside	28%	22%	14%	36%

Resultatet for alle tidsskrifter. Tallene for hvert område kommenteres i kapitlet.

I denne rapport har vi lagt vægt på at omtale udgivelsen af videnskabelige artikler, da det er den mest kendte og officielt accepterede del af tidsskrifternes arbejde. Blandt andet anerkender Uddannelsesministeriet tidsskrifterne gennem den Bibliometriske Forskningsindikator. Man skal desuden huske på, at de danske tidsskrifter ofte publicerer en lang række andre typer stof som anmeldelser, nyhedsstof, referater fra konferencer og møder, personalia m.v., som er med til at belaste en redaktør yderligere med arbejde.

Honorering af medredaktører

Aflønning af medredaktører sker i langt mindre udstrækning end det er tilfældet for hovedredaktøren.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
11%	89%

For nogle tidsskrifter er den manglende honorering sikkert i overensstemmelse med den rolle og arbejdsindsats, som medredaktørerne yder ved tidsskriftet; de er mere redaktører af navn end af gavn; de burde kaldes medlemmer af et konsultativt redaktionspanel. Det er dog en indarbejdet rutine hos de dominerende fag, at medredaktører har en meget aktiv rolle i tidsskriftet. Mindst 60 % af tidsskrifterne har en større aktiv redaktion. Antallet af redaktører varierer stærkt fra tidsskrift til tidsskrift. Mange har kun et par ekstra redaktører ud over hovedredaktøren, men en del har op mod 16 redaktører. Det gennemsnitlige antal redaktører estimeres til at være 7-8.

Oftest overtager medredaktører ansvaret for de artikler, som ligger inden for vedkommendes ekspertise. Arbejdet vil da til fulde svare til en hovedredaktørs indsats, hvorfor en aflønning burde være rimelig. Stadig kommer mange redaktører fra institutioner, som ikke giver dem løn for forskningsforpligtelser.

Manuskriptstyring

Arbejdet med at styre flowet af manuskripter kan udføres af andre end en redaktør. Det er et typisk sekretærarbejde med rutine i at kontakte peer-reviewere og efter accept holde dem til ilden. Rykkere hører med til arbejdsbetingelserne i den travle akademiske verden.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
26%	74%

Dette arbejde udføres typisk ulønnet eller symbolsk ved tre ud af fire tidsskrifter. Vi har ikke spurgt om hvem, der udfører arbejdet, men mon ikke hovedredaktøren ofte belastes med dette arbejde.

I hvert fald afslører dette, at en stor del af arbejdet ved danske tidsskrifter ikke udføres professionelt.

Andet redaktionssekretærarbejde

"Andet redaktionsarbejde" udføres i stor udstrækning honoreret, hvor 27 % får en fuld aflønning eller 42 %, hvis man tæller "nogen aflønning" med.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
42%	58%

Set i forhold til en professionel drift af danske tidsskrifter, er det dog stadig utilfredsstillende, at langt over halvdelen af arbejdet udføres af folk, som ikke bliver honoreret – og igen højst sandsynligt er det hovedredaktøren, som må lægge arbejdskraft til.

Vi har ikke i undersøgelsen set på, hvorledes den trods alt høje andel af aflønning på 42 % har været mulig. Der har sandsynligvis i en del tilfælde været tale om, at institutioner uformelt har leveret sekretærhjælp til denne opgave.

Korrekturlæsning

Andelen af tidsskrifter med betaling af korrekturlæsning er endnu mindre end ved redaktionsarbejdet. Næsten 2/3 af dette arbejde bliver ikke honoreret på en måde, som ligner professionel drift.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
36%	64%

Igen er det sikkert redaktørerne, som må holde for.

Dette er måske den mest kritiske af alle arbejdsopgaverne, for det er en rimelig triviel opgave at udføre for travle redaktører, som ofte har et fuldtids forskerarbejde at passe. Mens andet redaktionsarbejde skal udføres af personer med et oparbejdet kendskab til publicering i tidsskriftets område, vil korrekturlæsning kunne udføres af andre. Det behøver ikke at være folk i eller omkring vedkommende fag, men arbejdet skal selvfølgelig udføres med en stor forståelse for faget og med en meget

høj korrekthed. Dette kan mange udføre, så det er i hvert fald ikke manglen på kvalificerede personer, som forhindrer dette arbejde i at blive udført professionelt.

Det er interessant at tænke på, at i udlandet er korrekturlæsning mange steder et fag udført af specialister med dette som fuldtidsbeskæftigelse.

Copy editing

Copy editing en af de vigtigste rutineopgaver ved et tidsskrift for at få præcise faglige beskrivelser og korrekte referencer. Tidsskriftets "house of style" skal følges og alle litteraturhenvisninger tjekkes.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
48%	52%

Igen er vi ved en af de opgaver, som hører til de trivielle, og selvom man skal kende vedkommende tidsskrifts regler og rutiner, er det en opgave, som ikke behøver at blive udført af forskere. I udlandet er copy editing tilsvarende et fag, hvor specialister tilbyder sine tjenester for tidsskrifterne.

Oftentimes er det studenter, som betales for arbejdet, men flertallet af tidsskrifterne får det altså ikke udført professionelt. Igen er det som regel redaktionen, som må holde for med ulønnet arbejde.

Lay out

For første gang er der her en opgave, hvor flertallet af tidsskrifterne får opgaven udført lønnet. Hele 65 % af tidsskrifterne får opgaven udført ved fuld betaling, og hvis den delvise betaling medtages, er procenten helt oppe på 86 %.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
86%	14%

Omvendt må vi sige, at det er for dårligt, at 11 % af en central opgave ikke engang kan betales med en symbolsk honorering. Der er langt til professionalisme, når også denne opgave må udføres af forskere.

Sproggranskning

Det er heldigvis ved at være rutine, at danske tidsskrifter bringer engelske resuméer, så udenlandske forskere kan orientere sig i, hvad danske forskere publicerer. Det er langt fra alle forskere, som me-

strer det engelske sprog så meget, at de er 100 % sikre, og derfor må resuméet sproggranskes.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
37%	63%

Igen er det en opgave, som typisk udføres uden professionalismisme, og igen er det redaktionen, som må holde for.

Det må dog nævnes, at ikke alle tidsskrifter har engelske resuméer, hvilket de burde, så udlandet kan følge med i al dansk forskning.

Udarbejdelse af metadata

En meget stor andel af tidsskriftsredaktørerne har ikke besvaret spørgsmålet om metadata. Det skyldes sikkert, at tidsskrifterne hos professionelle forlag får udarbejdet metadata af forlagenes medarbejdere uden at tidsskrifternes redaktører er opmærksomme på dette arbejde. Hvor det er tidsskriftsredaktører selv, som er ansvarlig for det meget arbejde omkring et tidsskrift, er man måske ikke opmærksom på den værdi, som metadata har for at markedsføre tidsskriftets artikler og bringe det videre i forskningens infrastruktur.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
26%	74%

Det er en opgave, som hovedsagelig løses gennem frivillig arbejdskraft, og det er altså endnu en arbejdsopgave, som ikke udføres professionelt.

Markedsføring

Det er vigtigt at markedsføre et tidsskrift. Det er en naturlig ting for et abonnementsbaseret tidsskrift, og det kan derfor undre, at kun 30 % af tidsskrifterne arbejder fuldt professionelt med en aflønning af denne centrale opgave for at sikre tidsskriftets fortsatte økonomi.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
41%	59%

Det er imidlertid også en opgave, som er vigtig for Open Access tidsskrifterne med gratis artikler på nettet. Hvis der ikke gøres en bevidst indsats for at markedsføre tidsskriftets artikler, bliver de ikke omtalt i de internationale bibliografier. De bliver heller ikke vist øverst i Google Scholar eller på anden

måde gjort tilgængelig for læserne. I det hele taget skal et tidsskrift markere sin eksistens – betalings-tidsskrift eller gratis – hvis det fortsat skal tiltrække artikler fra forskerne. Kun når forskerne er klar over et tidsskrifts eksistens og dets ydelser, vil det få tilbudt artikler som første prioritet. Udstillinger ved faglige konferencer og annoncering af indholdsfor-tegnelser er derfor stadig vigtige dele i markedsfø-ringen – og her har næsten 60 % af tidsskrifterne altså ikke en professionel tilgang til opgaven.

Regnskab

Endelig kommer vi til en opgave, som i lighed med lay out i en vis udstrækning bliver aflønnet. Selvom kun 33 % af tidsskrifterne har en fuld professionel administration, er der dog generelt en rimelig høj opmærksomhed på, at økonomien skal være i or-den, og at der i det mindste skal føres et regnskab. Det er naturligt centralt for abonnementsbaserede tidsskrifter, men også økonomien i tidsskrifter med gratis artikler skal styres.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
52%	48%

Næsten halvdelen af landets tidsskrifter får dog sit regnskab ført på frivillig basis eller gennem en symbolsk honorering. Vi er også her meget langt fra professionalisme.

Opdatering af hjemmeside

Arbejdet med at opdatere en hjemmeside er en ny men også relativt omfattende opgave. Vi skal se-nere høre mere om driften af hjemmesider og de forskellige holdninger hertil.

I dette afsnit vil vi nøjes med at se på den mest snævre opdatering af en hjemmeside – nemlig op-lægningen af oplysninger om tidsskriftets nyeste udgave og tidsskriftet i digital form.

fuld/nogen	symbolsk/ingen
50%	50%

Dette er helt centralt for alle former for tidsskrif-ter. For Open Access tidsskrifter er det selvfølgelig et must, og for betalingstidsskrifter er det tilsvarende et must, da det er tidens bedste og billigste form for markedsføring. Det kan derfor undre, at kun 28 % af tidsskrifterne betaler dette arbejde fuldt ud.

Som det senere vil blive fortalt, er det meget

langt fra alle betalingstidsskrifter, som kan levere biblioteker og andre et digitalt abonnement. Det er ganske enkelt for dårligt i år 2012. Vi er meget langt fra professionalisme.

Generel negativ abonnementsudvikling

Det var ikke alle tidsskrifter, som kunne svare på spørgsmålet om udviklingen for deres tidsskrift for de sidste 8 år. Samtidig kan "abonnement" undertiden være et udflydende begreb, når medlemmer af en forening betaler kontingent, hvori medlemsbla-det udgør en del af aktiviteterne.

Besvarelserne viser et blandet billede. 22 % havde en uforandret udvikling over årene. Glædeligt havde 28 % fremgang, mens dog hele 50 % af tids-skrifterne havde nedgang.

En nærmere analyse af fremgangen viser posi-tive sider. Forskningsområder i vækst har naturligvis en tilsvarende vækst i publiceringen, og hos enkelte tidsskrifter skyldes fremgangen en effektiv indsats af redaktionen eller forlaget.

Den negative udvikling er desværre det typiske, og den massive tilbagegang kan ikke forklares ved udbrændte forskningsområder. Meget af tilba-gegangen kan forklares af de prisstigninger, som afskaffelsen af Portostøtten i 2004 medførte. Det ekstra fald efter 2007 kan for flere tidsskrifters ved-kommende forklares i bevillingsgivers krav til gratis artikler.

Generelt er abonnementsudviklingen altså yderst negativ, og vi skal huske på, at der i perioden har været tidsskrifter med en så negativ udvikling i abonnementsindtægterne, at de har måttet ophøre aktiviteterne.

Tidsskrifternes redaktionelle ressourcer

Vi har gerne ville give en fornemmelse af tidsskrif-ternes redaktionelle ressourcer. Vi ved, at det er yderst kompliceret, idet aktiviteterne ikke kan må-les gennem regnskaber og økonomiske oversigter. Meget arbejde udføres af frivillige, hvor selv store arbejdsopgaver i bedste fald aflønnes symbolsk. Desuden udføres en del arbejde af personer ansat på institutioner, hvor arbejdet bliver "fusket". Der er en meget stor grå økonomi bygget op via person-lige kontakter og vennetjenester i det faglige miljø for at få udgivelse realiseret.

Vi har dog spurgt tidsskrifterne om hvorledes deres ressourcer til det redaktionelle arbejde har udviklet sig. Mange har ikke svaret på spørgsmålet,

hvilket angiveligt skyldes ukendskab til fortidens ressourcer.

plus 25	uforandret	minus 25	minus mere 25
28%	33%	17%	22%

Med alle forbehold ser udviklingen ud til at være rimelig stabil, men dog med en generelt faldende tendens.

Det glædelige er at 28 % af besværelserne fortalte om flere midler til det redaktionelle arbejde, og sammen med de uforandrede 33 % ressourcer skulle situationen være holdbar.

En nærmere analyse viste dog, at adskillige tidsskrifter med uforandrede redaktionelle ressourcer ikke tidligere havde ressourcer, hvorfor en uforandret stilling ikke kan betegnes som særlig ønskværdigt.

Samtidig er nedgangen i ressourcer ved 39 % af tidsskrifterne en større andel af tidsskrifter end tidsskrifter med stigning. Særlig negativt er at den

store nedgang (mere end 25 %), som 22 % af tidsskrifterne havde været ude for.

Vi må gøre opmærksom på, at denne oversigt ikke er en oversigt over tidsskrifternes samlede økonomi. Vi kan se, at flere af tidsskrifterne med flere ressourcer til det redaktionelle arbejde paradoksalt er tidsskrifter, hvis eksistens er truet af dårlig økonomi.

Kvalitet sættes højest

Dette afsnit bliver rapportens korteste. Vi spurgte de danske tidsskrifter om, hvad de prioriterede højest: at artikler var gratis eller kvalitet.

Alle vægtede kvalitet højest. Ingen vægtede gratis adgang højest.

Der skal anstændigvis siges, at flere tidsskrifter fremhævede værdien af gratis adgang og satte det højt. Men hvis det kom til et konkret valg, vælger danske tidsskrifter massivt kvalitet. Det var et sådan valg, som har fået *Geografisk Tidsskrift* til at stoppe med at levere gratis artikler for at beskytte sine indtægter, så der fortsat kan leveres kvalitet.

Tidsskriftets ønsker til hjemmeside

	høj	vigtig	måske	ikke	nej
diskussion af artikler	16%	24%	41%	6%	14%
kontakt til sociale tjenester (Facebook, Twitter)	8%	14%	37%	12%	29%
blog/faglig diskussion	18%	24%	37%	6%	16%
annoncering af arrangementer	22%	22%	30%	4%	22%
annoncering af nye bøger	26%	26%	18%	12%	18%
nyheder fra faglig forening	20%	22%	18%	14%	24%
mail liste/nyhedstjeneste pr. mail	27%	19%	27%	10%	17%
engelsksproget udgave	23%	10%	23%	8%	35%
lønnet webmaster/webredaktør	31%	27%	24%	4%	14%

Holdninger til hjemmeside

Tidsskriftets hjemmeside

Vi havde i spørgelisten medtaget en serie spørgsmål om tidsskriftets ønsker til sin hjemmeside "hvis ydelserne blev gratis for tidsskriftet".

Vi er klar over, at den digitale formidling af viden giver store muligheder for videnskaben, og vi ville se hvor tidsskrifterne selv ville satse, hvis de fik tilstrækkeligt med midler.

Denne gratis ønskeseddel har tidsskrifterne svaret på med meget forskellige svar, som umiddelbart ikke giver et entydigt billede. En nærmere analyse viser dog et vist mønster.

Vores spørgsmål var for dårligt formuleret, for hvad er et tidsskrifts hjemmeside? Vi har været ude for et tidsskrift med tre hjemmesider: Således har *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift* en hjemmeside hos forlaget Aarhus Universitetsforlag, som sælger den bogtrykte udgave af tidsskriftet, den anden hjemmeside ligger på Statsbiblioteket, hvor de gratis artikler ligger til download i et simpelt CMS, og endelig har tidsskriftet en mere "personlig" hjemmeside på Aarhus Universitet, hvor redaktionens medlemmer omtales og retningslinjer for bidragsydere kunne downloades.

På samme måde er to hjemmesider ikke ualmindeligt med den personlige hjemmeside ofte suppleret med fagrelevante meddelelser ved siden af de specifikke tidsskriftsinterne oplysninger, og den mere officielle hjemmeside med distribution af tidsskriftet hvad enten det er fra et abonnementsbaseret forlag eller fra et af universitetsbibliotekernes gratis distribution af Open Access artikler.

Endelig er der mange tidsskrifter, hvis hjemmeside ikke er selvstændig, men som indgår i en faglig forenings totale aktivitetstilbud.

Hvis de indkomne svar bliver analyseret i forhold til disse kombinationer, kommer der et brugeligt resultat.

Det klassiske tidsskrift i digital form

En del tidsskrifter har svaret meget henholdende med ønsker til en hjemmeside. Stort set ingen af de mange muligheder ønsker man at gøre brug af.

Det er især svar fra tidsskrifter, som har det klassiske tidsskrift som ideal. Tidsskriftet lever sit eget frie liv og forsyner den videnskabelige verden med artikler af kvalitet. Redaktionen ønsker ikke at sprede sine aktiviteter. Arbejdet med at bedømme og bearbejde manuskripter er alt nok.

Der er ingen ønsker om at markedsføre, for den opgave har man et forlag til at varetage. Der kan også være tale om, at der ikke er ønske om nogen markedsføring overhovedet, idet redaktionen går ud fra, at tidsskriftet sælger sig selv. Dette er i en vis udstrækning også tilfældet, idet hvert tidsskrift i videnskabens økologiske landskab er landets bedste inden for dets nicheområder. Forskerne i det snævre felt kender tidsskriftet, og redaktionen formoder, at ingen andre vil interessere sig for den publicerede forskning. Her ville professionelle udgivere kunne have fundet mange andre miljøer, hvor forskningen kunne blive nyttig.

Denne holdning til tidsskriftsudgivelse overføres undertiden også til elektroniske tidsskrifter, hvor blot publicering i et simpelt CMS er "mission completed", hvilket formelt er rigtigt. De akademiske bedømmere har nærmest som ved en anden domsforhandling truffet deres afgørelse, om en artikel er (be)dømt til at overholde de akademiske krav eller ej, og offentliggørelsen (på nettet) er det formelle kvalitetsstempel på denne afgørelse.

Nyhedsstof flytter til nettet

Mange tidsskrifter har hidtil haft et blandet indhold, hvor de faglige artikler har været suppleret med andet stof som anmeldelser, annoncering af arrangementer, personalia, referat af afholdte seminarer, nye bøger osv.

Mens de faglige artikler stadig er højest prioriterede, giver de digitale muligheder på internettet anledning til, at det sekundære stof flytter til nettet. I første omgang sker der ofte en dobbeltpublicering både på print og digitalt. Dette stof flyttes efterhånden til nettet eller til nyhedsmails for til sidst udelukkende at blive publiceret på denne måde.

Det passer derfor pænt med, at man i svarene ønsker annoncering af arrangementer og nye bøger, og samtidig vil have en mailliste til løbende at reklamere for tidsskriftets artikler.

Arbejdet ligger uden for det egentlige redaktionsarbejde, hvorfor man gerne ser en lønnet webmaster til at håndtere denne opgave.

Redaktionen har ingen større ambition om at udvide søgemuligheder m.v., og nettet bruges alene til at kopiere den papirbårne udgaves funktioner.

Det interaktive tidsskrift

En tredje linje i besvarelserne er den mere offensive, hvor den nye teknologiske mulighed ønskes udnyttet fuldt ud til at supplere de hidtidige løsninger. Man ønsker en strategi for at tidsskriftet kombinerer optimale indtægter, marketing og PR i bred forstand. Målet er ikke kun flere læsere, men også at forskerne prioriterer vedkommende tidsskrift højt.

Mange tidsskrifter har udspring i de faglige selskaber, og tidsskriftet ses her ikke som et mål i sig

selv, men som ét af flere parallelle aktiviteter.

I det koncept er det naturligt at få en diskussion af artiklerne i en dialog med medlemmer/brugere. Mens de traditionelle tidsskriftsudgivere stopper deres ansvar, når et tidsskrift er udgivet, opfatter redaktører i det interaktive tidsskrift, at de kan give artiklerne et fortsat liv. Artikler kan blive kommenteret, fejl kan rettes, de kan blive fornyet, når ny forskning kommer frem, og der kan bringes henvisninger til artikler, som citerer vedkommende artikel.

En faglig diskussion kan tillige ske i en blog uden at have forbindelse til konkrete artikler. Det er også fornuftigt at benytte sociale tjenester for at gøre potentielle brugere opmærksomme på artikler inden for deres interessefelt.

Ønsket om en lønnet webmaster/redaktør er naturligvis højt, når man ønsker alle disse mange aktiviteter.

Tidsskrifterne i perspektiv

DOI – artiklernes nummerplade

DOI står for Digital Object Identifier og er en slags unik "nummerplade" for hver enkelt artikel. Nummeret bliver trykt i selve artiklen lidt i stil med de ISBN numre, bøger forsynes med. Herved kan computerdatabaser holde styr på artikler.

Systemets muligheder er let at forstå, hvis vi ser på, hvad det kan levere. En forsker kan på sin artikel se, at tidsskriftudgiveren har givet den et DOI nummer, til eksempel 10.1016/j.bbr.2011.03.031. Når hans artikel senere bliver citeret i en anden artikel, skrives dette nummer også i litteraturlisten. I den digitale udgave bliver nummeret til et link, og ved at klikke på det, popper den citerede artikel op på skærmen.

Der er mange andre fordele, idet den professionelle udgiververdens infrastruktur har dette nummer som omdrejningspunkt. Det er til eksempel en nødvendighed for at markedsføre artikler i de fleste internationale reference- og citationsdatabaser.

Nummeret er unikt og har ikke noget med artiklens aktuelle digitale navn at gøre (dens URL). Disse navne ændrer sig nemlig meget hurtigt. Tilbage i 2001 offentliggjorde *Tidsskrift for Arbejdsliv* en artikel i digital form, www.nyt-om-arbejdsliv.dk/tfa01-4-69.pdf. Imidlertid skiftede tidsskriftet 10 år senere CMS, og nu kom artiklens elektroniske navn til at blive <http://www.nyt-om-arbejdsliv.dk/images/pdf/2001/nr4/ta01-4-69.pdf>. Alle henvisninger opbygget gennem de 10 år blev pludselig ubrugelige.

Det er faktisk mere reglen end undtagelsen, at artiklens digitale navne ændres. Ofte ændres udgivernavn ved ejerskift. Til eksempel har det danske forlag Thomson skiftet navn til Karnow Group, hvorfor alle forlagets digitale artikler får ændret deres URL.

Et internationalt "nummerkontor" registrerer alle disse ændringer. Via den nævnte DOI kan den aktuelle URL slås op. Det dominerende firma for den professionelle udgiververden er non-profit organisationen Crossref i Oxford.

For at kunne benytte Crossref, skal der betales dels et årligt gebyr og dels et løbende gebyr for de indlagte artikler. Hertil kommer de organisatoriske

udfordringer, når artikler løbende skal navngives og indberettes. Brugere af Crossref er samtidig forpligtet til at udføre et ekstraarbejde ved at sætte DOI numre ved citerede artikler i deres egne artiklers litteraturlister.

XML giver professionelt stikordsregister

Professionelle udgivere skal kunne håndtere den tekniske standard XML. Umiddelbart kan det være vanskeligt at forstå og overskue, men det er helt centralt i fremtidens digitale kommunikation og spredning af videnskab.

Det indgår som del af den redaktionelle proces i bearbejdningen af de færdige artikler inden de går til lay out og altså tidligt i publiceringsprocessen.

I den simple form skrives oplysninger om en artikel ind i den digitale udgave af manuskriptet, således at søgemaskiner senere kan finde forfattere, titler og tilsvarende oplysninger, de såkaldte metadata. Det kan ske meget simpelt via det tekstbehandlingssystem, man i forvejen benytter.

Man kan gå skridtet videre og lave et stikordsregister til oplysningerne i artiklen. Et kemisk tidsskrift kan lave henvisninger til kemiske formler, et medicinsk til sygdomme, et geografisk til lokaliteter osv. Når dette arbejde én gang er lavet, kan søgemaskiner efterfølgende finde oplysningerne på tværs af alle tidsskriftets artikler. Det er et fantastisk redskab for forskerne i den første fase af deres litteratursøgning.

Man kan også benytte XML til at markere en artikels typografi. Dette er let i Word at angive, at denne linje er en overskrift, denne en underrubrik, dette er resumeet, dette skal være i kursiv m.v. Herefter reduceres typografens og webmasterens arbejde, idet programmer automatisk genererer de forskellige udgaver af artiklen til de forskellige platforme: den bogtrykte, pdf, hjemmesiden, smartphone og e-reader.

XML er samtidig central i den efterfølgende automatiserede kommunikation. Ved hjælp af den sendes oplysninger til bibliografiske databaser, resumé til litteratortjenester osv.

XML er på en gang simpelt og kompliceret. I det

daglige er det simpelt at arbejde med, når man én gang har fået indarbejdet rutinerne.

Det komplicerede består i at overskue og overholde de forskellige standarder, der er opbygget i udgiververdenen. De fleste danske tidsskrifter er for små til at råde over denne ekspertise i redaktionen.

Data bag artikler skal gemmes

Tidsskriftsudgivere vil snart blive tvunget til at forholde sig de nye krav, der vil blive stillet til at data bag forskning skal gøres offentligt tilgængeligt.

Det er i sit princip fornuftigt, at andre forskere kan se en artikel- eller bogforfatter i kortene, om der nu er blevet udført et passende antal rotteforsøg eller hvad grundmaterialet til forskningen nu består i.

Det er samtidig fornuftigt, at det benyttede materiale vil kunne blive gjort tilgængeligt for andre forskere, som vil kunne benytte det i andre sammenhænge.

Idéen er ikke ny, idet Dansk Data Arkiv, i dag en del af Rigsarkivet, siden 1973 har indsamlet data inden for samfundsvidenskab, sundhedsvidenskab og historie og arkiveret dem klar til genbrug.

Fra statens side trækkes der op til krav til forskerne om pligt til at gøre deres data tilgængelige. Alle-rede i dag stiller Det Frie Forskningsråd for Samfund og Erhverv krav, og et generelt ønske er senest rejst i Open Access udvalgets indstilling fra 2011.

Der er imidlertid ingen krav til hvor og hvordan arkiveringen skal foretages. Tidsskrifterne kan således vælge at publicere data selv, som det ses ved en del internationale tidsskrifter. Herved forøges artiklernes og tidsskriftets værdi.

En anden form for arkivering kan ske i emnedatabaser, som er specielt udformet til at håndtere emnets data. Der oprettes verden over dataarkiver specialiserede i astrofysik, kuldioxid måling, mari-nebiologi, virus og meget andet.

Tidsskriftsudgivere skal som minimum følge denne udvikling og kunne levere link fra de udgivne artikler til de respektive dataarkiver – og altså eventuelt hos sig selv.

Redaktionspanel

I vores spørgeliste har vi ikke medtaget spørgsmål

om tidsskriftets redaktionspanel. Vores undersøgelse viser dog, at langt de fleste tidsskrifter har en kreds af forskere til på forskellig måde at stå til rådighed og være aktive for tidsskriftet.

Denne forbindelse kan være formel, hvor redaktionspanelets medlemmer præsenteres i kolofonen i tidsskriftet. Undertiden er den formelle status kun symbolsk, hvor medlemmerne nævnes i den gode sags tjeneste for at markere, at de fremmeste folk inden for faget står bag tidsskriftet.

I de fleste tidsskrifter er panelet dog aktivt, hvor redaktionen med jævne mellemrum spørger medlemmerne til råds om forhold af mere generel karakter. Herved har redaktørerne en let adgang til at få råd om specifikke fagområder eller om forhold inden for særlige sektorer og institutioner. Panelets store kontaktflade kan også komme tidsskriftet til gavn. Der er dog undertiden en armslængdes afstand mellem redaktionspanelet og det daglige arbejde, hvor panelet kun inddrages ved problemer. Selv et passivt panel kan dog indirekte hjælpe tidsskriftet ved at støtte redaktørernes redaktionelle uafhængighed.

I en del tidsskrifter er panelmedlemmerne meget aktive, idet de udgør tidsskriftets peer review personer, og i andre tidsskrifter fungerer panelmedlemmerne nærmest som redaktører; grænserne er meget flydende.

Både danskere og udlændinge er villige til at bidrage med deres navn. Det er vores indtryk, at dette system fungerer, men det kræver selvfølgelig løbende en indsats fra redaktionen.

U-land i internationalt samarbejde

De danske tidsskrifters mulighed for at kende til professionel udgivelse er meget begrænset, idet kun meget få tidsskrifter deltager i det internationale samarbejde. Der er kun enkelte redaktører, som er medlem af internationale organisationer, og ingen har ledende poster. Danmark er et u-land på publiceringens område.

Den store internationale organisation for videnskabsredaktører, Council of Science Editors, har ikke mere repræsentation fra danske tidsskrifter. Der findes således ingen systematisk overførsel af viden fra CSE til Danmark.

På samme måde er der ingen aktive i Society for Scholarly Publishing, selvom organisationens stærke tilknytning til USA forklarer noget af den manglende danske involvering.

Derimod kan den geografiske afstand ikke forklare, hvorfor der ikke er flere medlemmer af Association of Learned and Professional Society Publishers, ALPSP med hovedkvarter i London, end DJØF's Forlag. Derved går mange udgivere glip af den store udveksling af informationer, der formidles på organisationens møder, kurser og gennem dets tidsskrift.

Tilsvarende er kun en enkelt dansk redaktør (fra *Ugeskrift for Læger*) medlem af EASE, den internationale europæiske sammenslutning af videnskabsredaktører. Foreningens aktiviteter er af så generel karakter, at andre videnskabsgrene også ville kunne få udbytte af diskussioner af kvalitetsbedømmelse og lignende.

Der er dog en tidsskriftsudgiver, som er medlem af alle nævnte organisationer, nemlig Wiley-Blackwell, som takket været sin internationale organisation kan sprede viden om "best practice" inden for firmaets rammer.

Fordele ved danske tidsskrifter

Egentlig skal denne rapport ikke argumentere for, at der skal være danske videnskabelige tidsskrifter. Denne diskussion har været taget af nogle af landets førende forskere i de 68 faggrupper, som står bag den Bibliometriske Forskningsindikator. Man kan måske kritisere sammensætningen af disse faggrupper, eller styringsgruppens indgriben, som nedprioriterer danske tidsskrifter, selvom de er af større kvalitet og værdi end mange mindre væsentlige tidsskrifter på den autoriserede liste fordi de er udenlandske. Den diskussion vil vi ikke tage her.

Vi skal dog gøre opmærksom på tre forhold, som gør udgivelse af danske tidsskrifter værdifulde.

For det første har tidsskrifter på dansk en vigtig rolle ved at udvikle en national terminologi. Mange nye videnskabelige begreber udvikles i den internationale videnskab, og her har de danske tidsskrifter en rolle i at give dem et navn og et begreb på dansk. Herved kan praktikere i det danske samfund tale med menigmand om forskningens resultater. Til eksempel kan læger gennem artikler i *Ugeskrift for Læger* lære nogle af de mange nye begreber i lægevidenskab at kende og vil gennem det danske sprog lettere kunne forklare deres patienter tingene på en forståelig måde.

En anden ting er den nærhed, som tidsskrifterne har til det danske forskningsmiljø. Som det angives i afsnittet om de institutionsløse forskere har tidsskriftsredaktionerne igennem de faglige foreninger

en meget tæt forbindelse til alle forskere, som vil kunne levere forskningsartikler, herunder de institutionsløse. Denne intense dyrkelse af forskningsmassen kan de internationale tidsskrifter ikke håndtere; de må tage, hvad de tilfældigt bliver tilbudt.

Endelig har tidsskrifterne en pædagogisk opgave. De er ofte det sted, hvor nye forskere for første gang publicerer deres resultater, og alle redaktionelle medarbejdere med redaktører, bedømmere og tidsskriftets øvrige medarbejdere skal være klar til at yde en lidt større pædagogisk indsats for at vejlede disse førstegangspublicerende.

Samme pædagogiske opgave har tidsskrifterne ved at være det første sted, hvor en lovende forsker får lært det redaktionelle håndværk. Universiteterne tilbyder ikke undervisning i peer review bedømmelse, og kun gennem en form for mesterlære kan nye redaktører lære de mange fif og uskrevne regler, der findes omkring videnskabelig publicering. Mange danske redaktører er herved blevet skolet, så de senere har kunnet bestride hvervet i større internationale tidsskrifter med de indirekte fordele, som dansk videnskab herved har fået. Disse pædagogiske opgaver skal alle danske tidsskrifter være klar at påtage sig.

Institutionsløse forskere udgør 30 %

En gennemgang af et repræsentativt udvalg af danske tidsskrifter afslører et stort antal forfattere, som ikke har nogen forskningsinstitution bag sig. De er arbejdsløse, pensionister eller er ansat på arbejdspladser, som ikke har forskning som arbejdsopgave - de er f.eks. præster og gymnasielærere.

Ud af forfatterne til 1.386 artikler i 2010 er 660 af de i alt 2.221 forfattere institutionsløse. I procent er altså 30 % af forskerne institutionsløse.

Der er stor forskel på de persongrupper, hvorfra tidsskrifterne får artikler. Der er 17 tidsskrifter, som ikke havde artikler skrevet af institutionsløse, men omvendt havde 38 tidsskrifter halvdelen eller flere af artiklerne fra denne gruppe. Enkelte tidsskrifter bragte udelukkende forskning fra institutionsløse.

Der ses ikke et entydigt mønster. Det ser ikke ud til at være emnet, som bestemmer om institutionsløse forfattere bidrager eller ej. Dominerende i gruppen af tidsskrifter med mere end 60 % af institutionsløse forfattere hørte hjemme i emnerne historie, pædagogik og teologi. Omvendt fandtes der også historiske og teologiske tidsskrifter helt uden bidrag fra institutionsløse. Det ser ud til at være tidsskriftets profil og organisatoriske basis, som be-

stemmer andelen af institutionsløse bidragsydere end det er emnet som sådan.

Der var ingen tidsskrifter med tekniske emner blandt de undersøgte. Derimod fandtes der flere tidsskrifter inden for medicin. Her var andelen af institutionsløse relativ høj med omkring 15-20 % institutionsløse bidragsydere.

National udgivelse udnytter ressourcer

Det er en omfattende forskning, som de institutionsløse forskere får publiceret. Den eksakte værdi er svært at angive, men det estimeres at have en værdi på mindst 237 mio. kr.

Forskernes kontakt til et tidsskrift er vigtig, og her har danske institutionsløse forskere alt andet lige bedre mulighed for at komme i forbindelse med redaktionen af et dansk tidsskrift end et udenlandsk tidsskrift på grund af den geografiske nærhed. Mange tidsskrifter udgives af faglige selskaber, hvor universitetsforskere og interesserede udenfor universiteterne jævnligt mødes, og kontakt og kendskab til redaktionsmedlemmerne knyttes herved.

Mange af de danske tidsskrifter har en aktiv redaktion, som opfordrer forfattere til at skrive. Især ved det store antal temanumre søger redaktionerne aktivt at få fat på alle de bedste bidragsydere. Det personlige kendskab gennem netværk er vigtig til at finde egnede forfattere. Det er i modsætning til mange store internationale tidsskrifter på STM området (Science, Technology, Medicine), hvor det redaktionelle arbejde ofte blot består i at godtage eller afvise artikler, som er sendt uopfordret.

De institutionsløse forskere er måske også dem, som bedst kan bidrage med unik viden om danske forhold, hvad enten det drejer sig om geografi, natur, samfund eller kultur. Denne viden har høj brugsværdi i Danmark, mens en international redaktion baseret i USA helt sikkert ikke ville finde værdien tilsvarende høj.

Hovedredaktørers overenskomst

Som nævnt får 72 % af redaktørerne ingen egentlig aflønning for deres arbejde. Det er selvfølgelig dybt uretfærdigt for de forskere, hvis job ikke omfatter arbejdsopgaver af denne art, og man kan selvfølgelig antage, at de ikke yder den indsats ved bearbejdning af manuskripter, som disses forfattere har fortjent.

Men hvad med de redaktører, som er ansat på en forskningsinstitution?

Vi har gennemgået en del normaftaler fra universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Alle steder findes detaljerede beskrivelser af forskernes bedømmelsesarbejde, når det drejer sig om ansættelse af akademiske medarbejdere. Tilsvarende findes detaljerede regler omkring eksamen og bedømmelse af afhandlinger. Disse vigtige opgaver bliver listet op med timeforbrug til hver enkelt delopgave sammen med nøje formulerede kvalitetskrav. Alt så godt.

Derimod aflønner ingen forskningsinstitutioner forskerne for at deltage i den tredje type af videnskabens vigtige bedømmelsesopgaver, det redaktionelle arbejde. Dette maskinrum for den videnskabelige kvalitetssikring er usynlig. Selvom danske forskere publicerer næsten 20.000 videnskabelige værker om året, er den tilhørende kvalitetsbearbejdning ikke omtalt som en vigtig opgave men indgår i bedste fald i normerne til at høre under forskerens forskningstid.

Forskerne står derfor svagt over for deres institutleder, når de skal søge om tilladelse til at påtage sig hvervet som redaktør iflg. den nye tids centraliserede forskningsstyring. Den akademiske frihed er på dette punkt således underlagt de institutionelle interesser.

Det er som regel forskerens egen forskningstid, som må lægge for. Dette betyder indirekte, at forskeren mister mulighed for at meritere sig, når han vælger at blive redaktør, og der findes ingen andre aftaler, som kompenserer dette. Ironisk nok er det altså sådan, at de forskere, som hjælper andre med at meritere sig, får deres egne muligheder for meritring reduceret.

Det er derfor også klart, at tidsskrifterne ikke altid får de mest kvalificerede redaktører, når forskere af naturlige grunde vælger at udnytte sine egne muligheder for meritring. Den manglende meritring ved redaktøropgaven forringer altså danske forskeres muligheder for at få deres forskning optimalt behandlet.

Peer review arbejdet

Heller ikke det omfattende arbejde med faglig vurdering i det såkaldte peer review system (på dansk fagfællebedømmelse) er en normsat aktivitet i forskningsverdenen men må indgå i forskerens forskningstid.

Det, der kommer tættest på, er normerne for vurdering af Ph.d. afhandlinger, hvor der ifølge reglerne er afsat 16 timer. Hvis vi benytter vægtingen

fra den første udgave af den Bibliometriske Forskningsindikator, hvor en Ph.d. afhandling vægtede 2 point og en artikel 1 eller 3 på henholdsvis 1. og 2. niveau, skulle en bedømmelse af en artikel altså aflønnes ud fra 8 eller 24 timers arbejdsindsats.

I udlandet findes tidsskrifter, som aflønner bedømmere, men i Danmark er det ikke realistisk bortset fra et enkelt tidsskrift med en symbolsk honorering.

Heldigvis er der stor villighed til at fungere som bedømmer, men bedre forhold for bedømmerne kunne sikre, at forskernes manuskripter blev behandlet hurtigere og ikke mindst bedre.

De forskellige forlagskontrakter

Der er store forskelle i vilkårene findes for tidsskrifter, som udgives på egentlige forlag. Forlagskontrakterne mellem tidsskriftsejer (ofte et videnskabeligt selskab) og forlaget fastlægger de redaktionelle arbejdsopgaver og den tilhørende økonomi.

Tidsskriftet af den professionelle type har en kontrakt, hvorefter forlaget sørger for alle opgaver herunder opkrævning af abonnement/kontingent. Kun de snævre redaktionelle opgaver ledes og styres af en redaktion valgt af tidsskriftsejeren. Forlaget får oftest alle indtægter og undertiden skal tidsskriftsejeren endda betale et yderligere beløb. I udlandet findes tidsskrifter med en god økonomi, hvor det faglige selskab får udbetalt en del af overskuddet. Der findes så vidt vides ingen tidsskrifter i Danmark, som giver tilsvarende overskud.

Det semiprofessionelle tidsskrift har en kontrakt, hvor alle opgaver udføres af tidsskriftsejeren inklusiv markedsføring, lay out og alle andre praktiske opgaver. Forlaget modtager et færdigt tidsskrift fra bogtrykkeren, og dets opgave er kun at ekspedere og opkræve abonnement/kontingent, hvilket betales efter aftale.

Et forlag er i øvrigt et løst begreb. Til eksempel udgives tidsskriftet *Hikuin* af forlaget af samme navn ejet af en anerkendt videnskabsmand. Aldrig er forlagsejeren blevet aflønnet for sit arbejde, men indsatsen har været nødvendig for udgivelsen, da ingen andre forlag ville udgive denne forskning.

Det var altså godt for forskningen, at en forsker påtog sig denne opgave. Samfundsøkonomisk havde det nok været mere fornuftigt, hvis et egentligt forlag fik økonomisk mulighed for at stå for udgivelserne, således at vedkommende forsker havde haft mere tid til sin egen forskning.

Fattige og rige forskningsområder

Økonomien bag forskningspublicering er i stor udstrækning bestemt af forhold, som ikke nødvendigvis har sammenhæng med forskningens akademiske værdi.

Dette ses især ved den anvendte forskning, som er privilegeret i forhold til den rene grundforskning. Forskerne ved anvendt forskning kan have tidsskrifter af høj kvalitet fordi deres artikler ikke alene læses af forskere men også af den langt større kreds af praktikere. Det ses i lægevidenskab, hvor vi har landets notorisk største og på mange måder førende videnskabelige tidsskrift, *Ugeskrift for Læger*. *Tandlægebladet* er et andet tidsskrift, som er et must for vedkommende fagområde.

Jura er et andet område, hvor praktikernes behov for viden er stort, og hvor et relativt rigt erhvervsliv er med til at sikre tidsskrifter af høj kvalitet og aktualitet. Dette er med til at gøre DJØF's Forlag til et af landets mest professionelle videnskabsudgivere.

Videnskabspubliceringen er på de nævnte områder bundet op af faglige foreninger, som samtidig er fagforeninger med mange andre opgaver end de rent videnskabelige. Tillige findes et aktivt erhvervsliv, som gennem annoncer er med til at støtte udgivelsernes økonomi.

Der findes andre fagforeninger, som ikke har samme faglighed. Til eksempel er medlemsskaren i Dansk Magisterforening så forskelligartet, at der ikke er basis for udgivelse af videnskabelige tidsskrifter for medlemmerne.

En anden type faglig forening er de folkelige foreninger. Her findes ingen formelle krav om en speciel uddannelse for at være medlem, og den folkelige interesse er med til at styrke foreningens videnskabelige udgivelse. Således har Dansk Ornitologisk Forening en stærk folkelig basis i lighed med andre naturrelaterede foreninger. Tilsvarende findes en stor folkelig interesse inden for historie og arkæologi, som er med til at bære nogle af fagets udgivelser.

Der findes endelig mange forskningsområder, som er grundforskning uden folkelig interesse. Disse forskningsområder har ofte kun mulighed for at samle en løs organisation omkring udgivelsen af de tidsskrifter, som er nødvendige for at fagets forskere kan publicere.

Institutionsinteresser

En del af de danske tidsskrifter udgives i tæt for-

bindelse til en enkelt institution. Institutionen er interesseret i at blive markedsført indenfor den i stigende grad konkurrenceudsatte akademiske verden. Derfor er den meget indstillet på at støtte et videnskabeligt tidsskrift, som profilerer institutionen eller i det mindste institutionens forskere.

Det er mere sjældent, at flere institutioner går sammen omkring videnskabspublicering, eller at en enkelt institution støtter et tidsskrift, hvor også andre institutioners forskere publicerer.

En lille fortælling fra *Tidsskrift for Arbejdsliv* kan fortælle lidt om de institutionelle markedsmekanismer. Det tværvidevidenskabelige tidsskrift havde for et par år siden en stærk stilling på Danmarks Pædagogisk Universitet (DPU). Hovedredaktøren var ansat på DPU, dets forskere skrev i tidsskriftet og udnyttede selv tidsskriftets artikler i deres forskning, og de studerende læste tidsskriftets artikler som led i deres undervisning. Trods den stærke tilknytning til universitets faglige virke afmeldte DPU's bibliotek abonnement på tidsskriftet. Tidsskriftet blev således på ingen måde støttet af universitetet – ikke engang gennem et abonnement til 650 kr.

På samme tid startede et af DPU's institutter sit eget tidsskrift for specifikt at markedsføre forskere herfra, og driften beløber sig antagelig til flere hundrede tusinde kroner årligt.

Det kan godt være, at tidsskrifter med redaktører fra flere forskellige institutter og fagretninger i teorien er bedst til at hæve kvaliteten på et videnskabeligt tidsskrift, men institutionsinteresser er stærkere end et generelt ønske om videnskabelig kvalitet.

Det må nævnes, at forskningsrådene og andre statslige organer har haft interesse i at støtte de videnskabelige tidsskrifter. Især Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation støtter med mindre beløb til omkring 30 tidsskrifter (beløbsstørrelse ca. 30.000 kr.), mens forskningsrådet for Samfund og Erhverv støtter et mindre antal (beløbsgrænse på 65.000 kr.).

Beløbene er dog minimale i forhold til støtten under Kulturministeriet, hvor næsten tusinde tidsskrifter bliver støttet. De videnskabelige tidsskrifter har således langt op til det årlige støttebeløb for bladene for Inges Kattehjem (254.000 kr.) og Dansk Golf Union (756.000 kr.).

Midler fra CopyDan nødvendige

Et ofte upåagtet grundlag for udgivelse af videnska-

belige tidsskrifter i Danmark er de midler fra CopyDan, som årligt bliver uddelt fra underafdelingen Tekst & Node. Når institutioner kopierer ophavsbeskyttede værker, modtager ophavsmændene en kompensation for det salg, de har mistet. Kompensationen beløber sig fra uddannelsesområdet til 261 mio. kr i 2012. Hertil kommer et mindre millionbeløb fra private virksomheder.

Indtægterne fordeles halvt til udgiver og halvt til forfatter. Det vil sige, at 130 mio. kr. årligt gives til udgivere. Desværre har vi ikke statistik for dette beløb, men vi formoder, at dagblade og kommercielle magasiner er de store modtagere.

Der er dog også en stor omsætning i den videnskabelige verden. Universiteterne og videregående uddannelser betaler årligt 61 mio. kr. og hertil kommer afgift fra gymnasier, tekniske skoler osv. Vi ved, at mange tidsskrifter får beløb i størrelsen 20-40.000 kr., hvilket er en betingelse for at tidsskriftets økonomi i det hele taget hænger sammen. Endelig er der de tidsskrifter, som for alvor benyttes i undervisningen på universiteter og højere undervisningsinstitutioner. Her er det ikke ualmindeligt, at et tidsskrift får 200.000 kr. eller mere i indtægt, og dette beløb er selvfølgelig nødvendigt for tidsskriftets fortsatte høje kvalitet.

Den aktuelle udvikling med politiske krav om gratis artikler (Open Access) vil med et slag reducere denne indtægtskilde. Selvom CopyDan ordningen i princippet også gælder for kopiering af digitale udgaver af tidsskriftsartikler, vil tidsskrifterne helt sikkert blive hårdt ramt, hvis artiklerne frit kan hentes fra nettet. Især vil forskningsbibliotekernes påtænkte manuskriptarkiver helt fratage tidsskrifterne indtægter.

Abonnementssystemets sammenbrud

Den videnskabelige verden har igennem flere hundrede år været båret af en forretningsmodel, som har sørget for en effektiv og billig spredning af forskningsresultater. Forskeren har overladt sit manuskript til en bogtrykker/udgiver, som har bekostet den videre behandling, hvilket er blevet finansieret af abonnenterne. Hele vores civilisation er faktisk baseret på dette system.

Denne forretningsmodel bryder sammen i disse år. Et første anslag skete mod de humanistiske tidsskrifter i 2007, hvor Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation krævede gratis artikler for de støttede tidsskrifter. Det definitive sammenbrud sker i denne tid efter at forskningsrådene har bekendtgjort, at deres langsigtede politik er, at der ikke

mere skal betales for videnskabelige artikler. Vi skal ikke her diskutere Open Access, som gratisprincippet kaldes, men blot konstatere, at de kraftige udmeldinger for altid vil gøre det umuligt at etablere nye videnskabelige tidsskrifter baseret på abonnementsbetaling, og at de bestående tidsskrifters abonnenter hurtigt vil falde fra under indtryk af den statslige agitation.

I en årrække havde der i forvejen været et vist fald i abonnementstallet, som det tidligere er omtalt. Særlig alvorligt er det for de danske videnskabelige tidsskrifter, idet 93 % af abonnenterne er privatpersoner, mens kun omkring 7 % er offentlige biblioteker.

Årsagerne til faldet er flere. Den store reduktion i antallet af biblioteksenheder med en halvering af biblioteksfilialer i de sidste 20 år har været hårdt, når en ellers fast abonnentskare er faldet bort. Samtidig behøver alle biblioteker ikke mere at abonnere, idet blot ét bibliotek i princippet skal abonnere. Takket være den moderne informationsteknologi, herunder det velfungerende Bibliotek.dk, kan disse eksemplarer let lokaliseres og sendes til det bibliotek, hvor en låner efterspørger tidsskriftet.

Portostøttens bortfald i 2004 betød, at videnskabelige tidsskrifter med et slag blev meget dyrere at distribuere, og for at overleve måtte tidsskrifter forhøje abonnementsprisen, reducere antallet af sider og/eller udgivelser, hvilket naturlig kostede mange abonnementer.

Oveni har interesserede lægmænd ikke det samme behov for at abonnere på et fagtidsskrift for at holde sig orienteret om et fagområde. Via internettet kan man blive orienteret om de helt dagsaktuelle forhold, og når en forskningsartikel af interesse er blevet udgivet, kan den bestilles on-line via Bibliotek.dk.

Manuskriptarkiver underminerer

Forskningsbibliotekerne vil i deres indsats for Open Access etablere manuskriptarkiver i forbindelse med bibliotekernes forskningsregistrering. Forskerne skal i givet fald samtidig med deres pligtige indberetning af forskning samtidig lade deres manuskript til forskningsartikler blive arkiveret, hvis det tillades af forlaget.

Vi skal ikke her gå ind i en diskussion af, om en Open Access politik med paralleludgivelse af manuskripter er hensigtsmæssigt for videnskaben. Vi skal dog konstatere, at det vil være økonomisk ødelæggende for de tidsskrifter, der er afhængig af abon-

nementsbetaling, hvis ordningen bliver obligatorisk for forskningsrådsstøttet forskning, hvilket kan ske ved den kommende revision i 2014.

De faglige forskningsråd har bekendtgjort, at de vil lade tidsskrifterne få indtægter i et halvt til et år inden tidsskriftets artikler skal ligge gratis på nettet. Open Access stammer oprindeligt fra STM videnskaberne, hvor forskningsresultater ofte forældes meget hurtigt, og her vil en beskyttelsestid på ½ til 1 år – måske – være tilstrækkeligt til at tidsskrifternes økonomi fortsat kan holde. Man taler om et tidsskrifts "half life" for citater og citering til at sætte en holdbar beskyttelsesperiode.

Et halvt livs udnyttelsestid er for stort set alle danske tidsskrifter meget længere end et år. De foreløbige resultater fra en pågående undersøgelse viser, at den foreslåede beskyttelse er illusorisk. Således har *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* en halveringstid for sine egne citater på næsten 12 år, *Arbejderhistorie* på 18 år, *1066* på 20 år og *Hikuin* på 27 år.

Beskyttelsesperioder på et år er derfor reelt ingen beskyttelse, og hvis alle tidsskrifter tvinges til gratis adgang efter et år, vil mange tidsskrifters økonomi bryde sammen.

Gratis artikler fjerner 30 % af forskningen

En anden udgivelsesmodel for udgivelse af gratis artikler bygger på, at forfatterne skal betale for at få deres artikler publiceret. I stedet for abonnenterne, er det forfatteren, som skal betale udgiverens udgifter ved kvalitetsbearbejde hans artikel. Systemet findes inden for især medicinske tidsskrifter, hvor en pris på 16.000 kr. er normalt ved de større kvalitetstidsskrifter.

Stadig skal vi ikke her diskutere ulemper og fordele ved Open Access. I teorien er udgivelsesformen økonomisk bæredygtig, men der er mange problemer. Vi skal blot nævne en enkelt men meget alvorlig konsekvens for det danske samfund, hvis denne ordning tvinges igennem.

I realiteten forventes det, at forfatteren får sin institution til at betale for at få sin artikel optaget i et tidsskrift, da ingen produktiv forsker har råd til at betale af egen lomme. Om alle institutioner har råd til at betale for de produktive og/eller fornyende forskere, er et af udgivelsesformens mange problemer, som vi ikke vil tage op her.

Ordningen giver imidlertid et stort problem for de forskere, som ikke er ansat på en institution med

forskning som opgave. Vi har tidligere hørt, at denne gruppe omfatter 30 % af de danske forfattere i de danske tidsskrifter.

En udgivelsesøkonomi baseret på forfatterbetaling er altså ingen løsning for danske tidsskrifter, da det med et slag ville fjerne op mod 30 % af dansk forskning.

Målsætning

Danske Videnskabsredaktørers forslag til at sikre professionel udgivelse

Alle danske forskere skal have sikkerhed for, at deres manuskripter får en redaktionel behandling

Fagmiljøer med en fast årlig tilgang af artikler skal kunne etablere et tidsskrift

Redaktører skal have optimale vilkår for at redigere. Alle øvrige arbejdsopgaver omkring et tidsskrift skal varetages af specialister

Danske forskeres artikler skal indgå i den internationale infrastruktur; f.eks. skal artikler forsynes med DOI numre og teksten opmærkes i XML

Danske forlag skal løbende få den nyeste viden fra den internationale udgiververden

Alle forskermiljøer/videnskabelige selskaber skal kunne råde over en digital kommunikationsplatform med præsentation og diskussion af forskning, brug af sociale medier, kommunikation til tablets, smartphones. Artikler fra fagets tidsskrift skal ligge her (og kun her) for at give faget optimal synergi

Det skal være meriterende at arbejde som redaktør

Alle danske artikler skal mindst have engelsk resumé

Uddannelsesministeriet skal råde over ansatte med ekspertise i forskningspublicering

Der skal findes uafhængige institutioner, som løbende følger udviklingen

Der skal eksistere dansk forskning i forskningsformidling

Der skal være uddannelse og efteruddannelse for redaktører og redaktionelle medarbejdere

Der skal arbejdes målrettet på, at danske redaktører og tidsskrifter får et internationalt gennemslag

Den førte politik skal ikke have utilsigtede konsekvenser, f.eks. en forringelse af de populærvidenskabelige tidsskrifters vilkår

Kommentar til målsætning

Det er en lang ønskeseddel, og mange af ønskerne om professionalismisme ligger langt fra den aktuelle situation, hvor danske forskere på mange måder kun får deres forskning publiceret på amatøragtig vis.

Vi tror dog, at alt dette kan blive realiseret med relativt få midler. Det vigtigste er, at der efter årtiers stilstand på området kommer en offentlig bevågenhed og et samarbejde mellem de involverede parter.

Gennem dette samarbejde vil målene så til gengæld hurtigt kunne nås. Det vil ikke være ukompliceret, da vi ikke skal ødelægge bestående frugtbare aktiviteter samtidig med at nye konstellationer og samarbejdsplatforme skal etableres.

Det er oplagt, at der skal rokeres med midler i det offentlige system. Hvis gratis artikler ønskes så højt, skal staten også betale prisen, når det hidtidige forretningsprincip de facto bliver nedbrudt. Ikke kun skal midlerne hentes fra forskningsbibliotekernes hidtidige anskaffelseskonto, men også andre statslige områder bør betale for de gratis tjenester – især ministerierne for undervisning, kultur og erhverv.

Den offentlige indsats skal bestå i at sikre grundlaget for, at den videnskabelige verden selv kan løse opgaverne. En statsliggørelse vil være uheldig, da det vil resultere i et stift bureaukrati langt fra den akademiske frihed, som videnskaben sætter så højt.

Kommentarer fra tidsskrifter

Redaktørerne havde mulighed for en fri kommentar til: "bl.a. hvad er jeres tidsskrifts ønske for at kunne levere flere og bedre artikler". Her bringes svarene uforkortet men anonymiseret.

Hvis vores ønsker skal være realistiske, ville det kræve en aflønnet hjemmeside redaktør. Det samme gælder for så vidt også muligheden for bedre/flere artikler, som ville fremmes af bedre økonomi.

Tidsskriftet har ikke et problem med at skaffe råmateriale til artikler. Der har heller ikke været problemer med at rekruttere redaktører, selv om de fleste forskere virker mere pressede nu end for 5-6 år siden. Tidsskriftets udfordring ligger i markedsføring, debat og fastholdelse af abonnenter.

Vi opnår en høj faglig kvalitet gennem et stort fagligt kvalificeret arbejde gennemført af frivilligt, ulønnet arbejde af redaktører og bedømmere. Dette er dog ikke tilstrækkeligt for at få udgivet et tidsskrift af høj kvalitet. Det kræver også korrektur, layout, copy-editing mv. hvilket efter vores vurdering ikke kan gennemføres udelukkende af ulønnet, frivillig arbejdskraft af redaktører, som ikke er kompetente til dette arbejde. Derfor har tidsskriftet et grundudgiftsniveau, som skal dækkes, hvad enten vi udkom digital (open-source) eller i trykt udgave.

Herudover kommer markedsføring og distribution, som gruppen af redaktører heller ikke er hverken kvalificeret eller interesseret i at arbejde med. Tidsskriftet mistede for ca. 3 år siden en væsentlig del af sit tilskud, hvilket har betydet, at der er blevet skåret ned på mange områder - herunder web. Dette har tilsyneladende haft som negativ bivirkning, at abonnentallet er faldet drastisk over de sidste par år, hvilket giver tidsskriftet yderligere udfordringer.

Tidsskriftet har derfor et ønske om at kunne få støtte til det administrative og markedsføringsmæssige - samt debat på nettet. Dette ville kunne øge kendskabet til tidsskriftet og dermed kvaliteten og evt. på sigt også kvantiteten af artikler.

At redaktionsarbejdet skal tælle i den bibliometriske forskningsindikator, så universitetet får point for

tidsskriftsarbejde.

Redaktionen overvejer kraftigt at omlægge tidsskriftet fra et kvartalstidsskrift til et halvårligt tidsskrift, da redaktionsmedlemmerne lægger for mange ulønnede timer i arbejdet med tidsskriftet, og da Undervisningsministeriets støtte til tidsskriftet via tips- og lottomidlerne bortfaldt i år. Tidsskriftets abonnenter er overordentligt glade for tidsskriftet, men det kniber voldsomt med at få økonomien til at hænge sammen. Økonomisk tilskud er derfor det altoverskyggende behov for tidsskriftets nuværende redaktionsarbejde.

Vi ønsker et særskilt tilskud eller støtte til sektionen teaterkritik, som indbefatter rejseaktiviteter.

Tidsskriftet udgives og finansieres af foreningen og er gratis for foreningens såkaldte kernemedlemmer. Tidsskriftet er dobbeltsproget dansk/engelsk (m. danske resuméer til engelsksprogede artikler og vice versa). Oplaget ligger omkring 5000. Alt redaktionelt arbejde er ulønnet. Det findes på nettet som en del af foreningens hjemmeside, med orientering til bidragsydere og forskellig anden "praktisk" information, og med tidsskriftets indhold frit tilgængeligt i pdf-format. Det praktiske arbejde med hjemmesiden hviler på foreningens ansatte (ikke på redaktionen).

På den beskrevne baggrund er nogle af de skemaets spørgsmål og emner ikke relevante, og andre temmelig vanskelige at besvare meningsfuldt med en afkrydsning. Nogle er derfor ikke besvaret, og hvor det findes skal svaret ses i lyset af ovenstående.

Tidsskriftet udkommer på tryk og som digital, internetbaseret tidsskrift, men uden open access. Den altovervejende del af distributionen sker digitalt via institutionsabonnementer hos forskningsbiblioteker samt direkte via forlagets hjemmeside.

Nuværende model er afhængig af ekstern støtte, tidligere fra FKK; men da de ikke længere støtter

tidsskrifter uden open access har vi nu penge til at udgive tidsskriftet via NOP-HS støtte frem til og med 2013. Herefter er tidsskriftets skæbne uvis.

At få lov at fortsætte som hidtil uden indblanding ovenfra. For det første er det afgørende, at man også fremover vil kunne bevare dansk som et videnskabsprog, hvor der publiceres originale og innovative artikler. For det andet er det afgørende for en fælles skandinavisk tradition, at vi også i fremtiden har et rum, hvor vi kan få lov at udveksle forskning og stillingtagen til den nyeste litteratur inden for feltet. For det tredje er det i sammenhæng med uddannelse betydningsfuldt, at de studerende via et overvejende dansksprog (vi publicerer også på svensk og norsk) tidsskrift på en let og overskuelig måde kan få indsigt i den nyeste forskning inden for det religionsvidenskabelige felt. For det fjerde har tidsskriftet også betydning i sammenhæng med en 'nachwuchsdimension', idet mange af vore kolleger og nuværende begavede studerende typisk har publiceret deres første ting i tidsskriftet (i første omgang som anmeldelser og sidenhed som mindre artikler, for så på et tidspunkt at kunne offentliggøre egentlig større arbejder). Tidsskriftet har således også karakter af en vigtig platform i forhold til den nachwuchsdimension, vi også som både statsfinansieret uddannelses- og forskningssted er forpligtet på. For det femte har tidsskriftet stor betydning i forhold til fastholdelse af fælles kollegial diskurs, hvor man ved, at man til enhver tid vil kunne læse de seneste ting, ens kolleger arbejder med. For det sjette og endelig er tidsskriftet også typisk et sted, hvor man som etableret forsker kan sende prøveballoner op i forhold til egen forskning, inden man bevæger sig ud i den større internationale verden.

Vi ønsker ikke nødvendigvis flere eller bedre artikler, men økonomisk mulighed for at overleve på længere sigt, da vores tidsskrift kører med underskud og kun vil bestå et par år endnu under nuv. vilkår.

Vi er et nyt historievitenskabeligt tidsskrift med det mål i udgangspunktet at etablere os som et dansksproget tidsskrift med en høj faglig standard, og som er åbne for såvel etablerede som unge forskere. For at kunne levere flere og bedre artikler er det derfor vigtigt er vi bliver synlige i det-nordiske forskningsmiljø, og at vi bliver anerkendt som et kvalitetstidsskrift, det er værd at skrive i.

Økonomisk mulighed for at ansætte den ansvarshavende redaktør i en fuldtidsstilling.

Hos os fungerer redaktionen som vejledere for den ansvarshavende redaktør. Men det er den ansvh. red., der læser manuskripter og vurderer om de skal afvises (og udarbejder begrundelse herfor til forfatteren) eller om de skal sendes videre til peer review. Den ansvh. red. finder egnede peer reviewere (hvilket kan udgøre ikke ubetydeligt detektivarbejde), kommunikerer med peer-folkene, læser peer reviews og reviderer dem evt. inden de tilsendes forfatteren. Den ansvarshavende redaktør har ligeledes ansvaret for anmeldersektionen - rekvirering af bøger til anmeldelse, at finde anmeldere til bøgerne samt al kommunikation med anmelderne (Denne opgave har været forsøgt uddelegeret, men det har ikke været muligt at finde en kvalificeret person, der havde mulighed for at påtage sig dette - frivillige - stykke arbejde). Det er også den ansvh. red., der står for den sproglige revision af manuskripterne - dog i samarbejde med en frivillig korrekturlæser. Det er den ansvh. red., der sætter artiklerne op til tryk, har kontakten til trykkeri et og som står for distributionen til de ca. 300 abonnenter. Det er desuden den ansvh. red., der står for al kommunikation med abonnenterne. Dertil kommer, at det er ansvh. red., der står for den - af og til nærmest uoverskueligt store opgave - der ligger i at indhente rettigheder til at illustrere tidsskriftets artikler med billeder, der kan være beskyttet af ophavsret uden at det noget sted klart fremgår, hvem der er rettighedshaveren. Endnu en "spændende" detektivopgave. Endelig er det den ansv. red., der står for udarbejdelsen af fondsansøgninger mv. . og .. der er sikkert også noget, jeg har glemt. Ideelt set ønsker vi os desuden midler til at aflønne en korrekturlæser og mulighed for at aflønne en webmaster med mere end et symbolsk beløb.

Mange steder tæller redigering af forskningstidsskrifter og antologier ikke med i forbindelse med forskningsmonitorering af VIP-medarbejderes produktion. Det er absurd at redigering på den måde fremstår som et frivilligt/ulønnet con amore-projekt, når nu institutionerne s produktion af viden er afhængig af, at nogle påtager sig disse funktioner. Hvis der i øvrigt blev tildelt redaktører tid til arbejdet, ville det kunne resultere i flere og bedre artikler.

Øget international gennemslagskraft

Skemaet levner ikke rigtigt mulighed for at oplyse,

at det er finansieret ved at en universitets-VIP bruger 100 t årligt samt at universitetet stiller 7 t. forskningsassistance pr. uge

-----

Ad 2. I "arbejdsopgaverne" nævnt her er reviewprocessen helt fraværende Den er selvfølgelig traditionelt ubetalt, men det er alligevel sært at se den forsvinde fra listen over de opgaver, der producerer et tidsskrift.

Ad 3. Da tidsskriftet til og med 2009 var et medlemskrift, er antallet af egl. abonnenter ikke meningsfuldt.

Ad 4. Fra og med 2010 udkommer tidsskriftet KUN digitalt og med open access (for alle). Men, meget vigtigt: Artiklerne er stadig fuldt reviewet og professionelt sat op. Skriftet distribueres nu udelukkende gennem foreningens hjemmeside. Denne ændring blev vedtaget på generalforsamlingen i 2009 og har medført A) en kæmpe-besparelse (porto), som er kommet medlemmerne til gode i form af væsentligt reduceret kontingent, B) en stor lettelse i behandlingen af manuskripter, som publiceres straks, de er opsat, uden ventetid og i fuld farve, C) meget stærkt øget tilgængelighed, selv for medlemmer, der ikke skal rode med passwords etc. D) Vi er anerkendt som fuldt elektronisk tidsskrift af f.eks. Thomson-Reuters, dvs vi skal bare sende dem en e-mail om en ny artikel med linket til den, så bliver den fluks indekseret - i modsætning til tidligere, da man skulle vente på papirudgaven af et helt bind. Forskellen er på op til et år.

Ad 5. Spørgsmålet er ikke relevant, da udgifterne er gået væsentligt ned ved overgangen til elektronisk publicering. I øjeblikket koster opsætningen ca. 25.000 DKK om året, som betales over foreningens medlemskontingentindtægter. Det øvrige er gratis kollegialt arbejde.

Funktionen som ansvarshavende redaktør for tidsskriftet aflønnes ikke af forlaget. Der gives heller ikke nogen former immaterielle anerkendelser. Faktisk er der ikke meget kontakt udover e-mail diskussioner vedr. sproglige og opsætningsmæssige spørgsmål. Det største udbytte for mit vedkommende kommer fra interaktionen med bidragsyderne. Jeg vil tro, at hvis der kunne ydes én eller anden form for honorering (måske endda symbolsk) vil dette i sig selv kunne retfærdiggøre at endnu mere af min tid og endnu flere idéer kunne helliges tidsskriftets udvikling og dermed også dets fortsatte kvalitetsudvikling.

En økonomisk støttet kommunikationsstyring og redaktionel koordinering

-----

Vi har såmænd ikke noget ønske om at levere flere eller bedre artikler, men vi har et stort ønske om, at det enorme frivillige arbejde, vi lægger i at lave et kvalitetstidsskrift (som ligger i den gode kategori i den bibliometriske forskningsindikator) vil blive hjulpet på vej af en økonomisk støtte, der tillader os at koncentrere os om det væsentlige arbejde. Det er ganske enkelt skandaløst, at tidsskriftstøtten har været forhalet så længe: Det har medført, at kvalitetstidsskrifter som inden for de seneste 10 år har været kåret til Årets Danske Kulturtidsskrift, har været tæt på at dreje nøglen om. Det er direkte uanstændigt, at man i dén grad har sjoflet støtten. Så vores største ønske er, at den økonomiske støtte til tidsskriftet fremadrettet kommer op på et niveau, hvor vi ikke skal tælle knapper fra nummer til nummer, og hvor vi ikke konstant skal føle os lukningstruede. Med al regeringens retorik om verdensklasse, så kunne man lige overveje, at verdensklasse (eller noget, der bare ligner) på ingen måde er gratis.

For at sikre udgivelsen er det bydende nødvendigt at fastholde og helst øge antallet af abonnenter.

Omkostninger til udsendelse af tidsskriftet skal falde.

Det vil for selskabet på ingen måde være økonomisk muligt at udgive et "open access" tidsskrift under de nuværende betingelser.

Tidsskriftet er overgået fra at være et open access tidsskrift til at høre under forlaget Taylor and Francis/Routledge fra og med 2012. Jeg har derfor sat 'fuld honorering' på for layout, copy-editing, markedsføring mv. da dette håndteres af forlaget. Jeg har desværre ikke nøjagtige tal for abonnenter - især nu hvor det kommer til at indgå i T&F tidsskriftspakker til biblioteker.

Rent fagligt er det afgørende at læserne/forskerne oplever en kvalitetsforskel på artikler før og efter den redaktionelle indsats, samt at tidsskriftet har en egentlig linje i sin publicering. Der skal være tydelig markering af, hvornår en tekst er publiceret i

tidskriftet eller ej. Publicerede artikler gøres derfor alene tilgængelige i pdf-format, ikke som fuldtekst.

For at kunne arbejde meningsfuldt med den redaktionelle proces, ønsker vi mere end noget et længere perspektiv på arbejdet end et bevillingsår ad gangen. Stabilitet i organisation og struktur, herunder økonomien, er afgørende for at sikre vores eksistens – og vi er derfor i dag IKKE indstillet på at acceptere krav om Open Acces.

Vi indførte 2011 billige eArtikler - typisk 15,- kr/stk, men gratis for abonnenter - for at understrege at forskningen og dens forædling ikke er gratis, samtidig som vi selvfølgelig ønsker maksimal spredning og brug af de artikler, vi publicerer. Det handler om en balancegang, som også handler om vores mulighed for at overleve som selvstændigt, ikke-universitetstilknyttet tidskrift: vi kan ikke leve med en økonomi, som helt er afhængig af offentligt bidrag fra en instans. Der er helt enkelt for megen usikkerhed om kriterierne fremover - her indgår diskussionerne om Open Acces - for at vi skal kunne have tilfredsstillende indflydelse på vores eget tidskrifts fremtid.

Finansiering af webredaktør og webteknik, som kan opdatere hjemmesiden, vedligeholde den og samtidig sætte tidskriftet op samt finansiering af korrekturlæsning.

Problemet er ikke indholdet i bladet. Vi har rigeligt med stof langt ind i næste år. Det helt store problem er de problemer, som de voldsomme portostigninger har medført. Distributionsstøtten udgør en stadig mindre del af forsendelsesomkostninger, og har i 2011 end ikke fulgt med væksten i antallet af abonnenter. For 10 år siden var den afgørende faktor i bladets økonomi trykkeomkostninger. I dag er den helt afgørende faktor forsendelsesomkostningerne. I det perspektiv er det fuldstændigt undergravende for bladets økonomi, hvis hele eller dele af bladet kan fås gratis digitalt.

Et bedre økonomisk grundlag.

At vi kan aflønne opsættere mm

At vi fortsat kan bruge den fornødne tid, og det er ikke lidt - til sparring med forfattere, for at artiklerne kan blive formidlet så konstruktivt som muligt. Det er vores livsnerve.

Vi er tilfredse med vores tidsskrift som det er, og vi ønsker blot at de kan fortsætte, som det er. Vores eneste reelle problem er, om Københavns Universitet fortsat vil stille os gratis server-plads til rådighed, og om vi kan få råd til løbende at opdatere den software, vi har brug for. Indtil videre har der ikke været seriøse problemer på den front.

Gennem snart et kvart århundrede har tidsskriftet været et velfungerende organ til formidling af forskning m.v. hos museet. Alle omkostninger betales af museet, og arbejdet indgår som en del af en række faste medarbejderes jobbeskrivelse. Samtlige artikler fra de sidste ti års udgaver forventes tilgængelige på museets hjemmeside i løbet af efteråret 2012. Efter vor mening opfylder tidsskriftet museets behov for formidling af museets forskningsarbejde til en bred offentlighed.

Årbogen udsendes til museets faddere og de husstande, som er medlem af museumsforeningen. Herudover abonnerer en del biblioteker på årbogen. Udover de nævnte 800 "abonnenter" rundsendes årbogen til relevante myndigheder, politikere lokalt /regionalt og på Christiansborg, fonde og samarbejdspartnere i ind- og udland.

Det vil være en fordel for tidsskriftet hvis det kan placeres under et større, anerkendt forlag.

Et effektivt redskab til håndtering af peer-review og til at styre flowet af artikler. Det findes, men det er for dyrt for os. (og en bemærkning til skemaet om økonomien: stort set alt det redaktionelle arbejde udføres gratis, alt det praktiske, layout, sats, tryk, marketing, distribution etc. udføres af forlaget, der tager alle pengene)

Tidsskriftet vil kun kunne ekspandere fra to til flere numre om året, hvis vi sikres support af en professional academic publisher eller fordobling af støtte fra forskningsrådene. Det kræver et professionelt tunet system med online submission, review og pro-

duktions redaktør samt copy editor, der fælles kører artikler igennem til publikation. Med en begrænset løn til en redaktionssekretær (pt. ca. 25.000 om året i alt) til at understøtte og facilitere alle dele af processen fra submission til publikation, er 2 numre grænsen for hvad budgettet kan bære.

Derfor er gratis artikler væsentlige, men naturligvis ikke på bekostning af kvaliteten.

Da vi i modsætning til andre tidsskrifter er økonomisk sikrede, afhænger artikler af bedre kvalitet af det, der indsendes. Fra 2012 er vi af besparelsesgrunde gået fra seks til fire numre årligt. Vi ville selvfølgelig gerne have fortsat med de seks, men fire er også acceptabelt.

Selskabet har til formål at fremme studiet af emnet gennem afholdelse af møder med foredrag og diskussion samt ved udgivelse af skrifter inden for faget, herunder selskabets årsberetning. Selskabet, der blev grundlagt i 1912, har hjemsted i København.

Selskabets årsskrift udkommer hvert andet år. Heri publiceres i skriftlig form de foredrag der er blevet holdt i løbet af to år. Alle artikler fagfællebedømmes. Præpublikation på selskabets hjemmeside efter afsluttet redaktion af artiklerne blev benyttet i årgangen 2006-2007.

Redaktionen er et frivilligt og ulønnet arbejde der hovedsageligt foregår i fritiden. Det kan ikke gøres inden for redaktørernes arbejde på Københavns Universitet.

Trykningen finansieres af medlemmernes kontingent og salg af bogen til de faste abonnenter. Oplaget er ca. 250.

Der er ca. 150 medlemmer som modtager årsskriftet, samt ca. 25 abonnenter (udenlandske universiteter og biblioteker).

En hjemmeside kunne uden tvivl skabe os nyttige kontakter.

-----

hovedredaktørens aflønning er i den grad symbolsk:

den rene ære...

Honorering af hovedredaktøren kan i denne sammenhæng højst blive et udestående, hvis indløsning jeg har til gode i en anden og bedre verden. Jeg arbejder helt igennem gratis – dvs. jeg får hverken løn eller timekompensation eller noget lignende. Jeg gør arbejdet, fordi jeg i forlængelse af de pointer, jeg anførte i skemaet, tror på projektets vigtighed og lødighed; men det er timer, jeg lægger oven i de 55-65, jeg i forvejen arbejder på ugebasis.

-----

vores medlemstal er desværre ca. halveret på få år – efterhånden som de gamle abonnenter dør, kommer der ikke nye til. De yngre læger er vant til at få alting gratis på nettet.

Som lektor skal jeg jo yde 1680 arb.timer pr. år. Efter aftale med min institutleder bruger jeg 100 af disse timer på redaktørjobbet. Der er altså ikke tale om "bijob" i den forstand.

Ud over de 100 t. ryger der også en bid forskningstid eller fritid, men gennem tildelingen af 100 t. viser universitet dog, at indsatsen findes vigtig. Et redaktionshverv som dette er desværre ikke meritgivende i dagens universitetsverden, derfor ville fjernelse af de 100 t. betyde, at jeg ville nedlægge hvervet

-----

Tidsskriftet er gudskelov anbragt på et kommercielt forlag i Oxford, hvorfor det bliver lidt svært for den danske regering at kræve gratis artikler, så meget mere som vi ikke i mere end 20 år har modtaget offentlig støtte fra DK. Mange af forfatterne kommer desuden fra andre lande end DK. Mht. arbejdet ville tidsskriftet slet ikke kunne køre, hvis jeg ikke lægger så meget i det, som jeg gør. Jeg har i de 30 år, jeg har været redaktør, ikke taget en krone derfor.

Jeg tvivler på at regeringen vil tvinge open access igennem; så kan alle videnskabsforlag ligeså godt pakke sammen. Og hvem vil så redigere - og trykke. Jeg kan ikke forestille mig en verden uden papir. Mindre ting kan godt ligge på nettet, men ikke de store. Og hvad vil fondene sige. Det bliver humanistisk videnskabspublicerings dødt.

Medlemmerne er faktisk meget begejstrede for at

tidsskriftet er i Open Access, og de ved godt, de selv betaler for opsætningen via kontingentet. Det hjælper nu også på kontingentets størrelse, at olie- og mineselskaber er flinke til at støtte mødeaktiviteter mm. Dermed støtter de indirekte tidsskriftet, men de publicerer også selv i den.

Redaktionsarbejdet har altid været udført af forskerne selv på frivillig kollegial basis. Og vi har et medlem, der er en haj til websider, så det ordner han. Men det er rigtigt, at hvis en af os falder om (det skete faktisk for ca. 9 år siden), får skriftet et stort problem.

De danske videnskabelige tidsskrifter

Listen omfatter tidsskrifter, som er anerkendt af Uddannelsesministeriets faglige udvalg for den Bibliometriske Forskningsindikator.

Tidsskrifterne er dansksprogede og/eller har en stærk organisatorisk basis i Danmark.

Tidsskrifter medtaget i undersøgelsen

1066

Acta Archaeologica

Adoranten

Aigis

Aktuel Nordisk odontologi

Analecta Romani Instituti Danici

Arbejderhistorie

Arbejdsretsligt Tidsskrift

Arkæologisk Forum

Bibliotek for Læger

Bornholmske Samlinger

Bulletin of the Geological Society of Denmark

Bygningsarkæologiske Studier

Carl Nielsen Studies

Chaos

Classica et Mediaevalia

Copenhagen Studies in Language

Danish Foreign Policy Yearbook

Danish Medical Journal

Danish Musicology Online

Danish Yearbook of Musicology

Danish Yearbook of Philosophy

Dansk Musikterapi

Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift

Dansk Pædagogisk Tidsskrift

Dansk Sociologi

Dansk Sportsmedicin

Dansk Teologisk Tidsskrift

Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke

Danske Magazin

Danske Museer

Danske Studier

Danske Talesprog

Distinktion

DUT Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift

Erhvervshistorisk Årbog

EU-ret og Menneskeret

Finans/Invest

Forum for bibelsk eksegesi

Forum for idræt

Foucault Studies

Fra Himmerland og Kjær Herred

Fra Nordvestsjælland

Fund og Forskning

Fynske Minder

Geografisk Tidsskrift	Mål og Mæle
Geologisk Tidsskrift	Nationalmuseets Arbejdsmark
Gerontologi	Nationaløkonomisk Tidsskrift
Grundtvig Studier	Nordisk Tidsskrift for Informations- og Kulturformidling
Grønland	Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling exDansk Biblioteksforskning
Hermes	Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab
Hikuin	Nordisk Tidsskrift for Selskabsret
Historisk Tidsskrift	Nordisk Tidsskrift for Sygeplejeforskning
Jacobseniana	Northern Light
JMM	Ny Forskning i Grammatik
Journalistica	NyS
Juristen	Ord & Sag
Kirkehistoriske Samlinger	Passage
Klinisk Sygepleje	Passepartout
Kosmorama	Peripeti
Kultur & Klasse	Periskop
Kulturstudier	Politica
KUML	Politik
Kvinder, Køn & Forskning	Proceedings of the Danish Institute at Athens
Køge Museum	Psyke & Logos
Landbohøjskole Tidsskrift	Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift
Ledelse & Erhvervsøkonomi	Rambam
LexicoNordica	Religionsvidenskabeligt Tidsskrift
Liv og Levn	Renæssanceforum
Louisiana Revy	Retfærd
LSP	Revue Romane
Læring og medier	Rhetorica Scandinavica
Maritim Kontakt	Romu
Mediekultur	

Samfundsøkonomen

Sfinx

Sjæklen

Skandinaviske Sprogstudier

Sprogforum

Studia Theologica

Studier i Nordisk

Synsvinkler. Tidsskrift for nordisk litteratur og sprog

Sønderjysk Månedsskrift

Sønderjyske Årbøger

Tandlægebladet

temp

Tidsskrift for Arbejdsliv

Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur

Tidsskrift for Forskning i Sygdom & Samfund

Tidsskrift for Islamforskning

Tidsskrift for Socialpædagogik

Tidsskriftet Antropologi

TijdSchrift voor Skandinavistiek

Tocharian and Indo-European Studies

Transfiguration

Uddannelseshistorie

Uden for nummer

Ugeskrift for Læger

Unge Pædagoger

Økonomi & Politik

Økonomistyring & informatik

Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie

Aarbøger for Svendborg Museum

Øvrige tidsskrifter

(Pré)Publications

Aktuel forskning. Litteratur. Kultur og Medier

Annales Societatis Scientiarum Færoensis

Archeaeological Textiles Newsletter

Arkitekten

Arkitektur DK

Arkæologi i Slesvig

Arkæologiske Skrifter

By, marsk og geest

Cursiv

Dans i Uddannelse (nu Nordic Journal of Dance)

Dansk Veterinærtidsskrift

Den Blaa Port

Erhvervsjuridisk Tidsskrift

Ethnologia Europea

Fauna Entomologica Scandinavica

Fokus på familien

Fransk Nyt

Game Studies

Geoforum Perspektiv

Heraldisk Tidsskrift

Ideas in History

Inussuk. Arktisk forskningsjournal

Kiropraktoren

Kritik

Kultur & Fritid

Kunstmagasinet Janus. Hrymfaxe & Janus nyt

Lolland-Falster

Mathematica Scandinavica	Skat Udland
Matrix	Skattepolitisk Oversigt
Meddelelser om Konservering	Slagmark
Miljøretlige Afgørelser og Domme	Social Forskning
MONA	Social Kritik
Musikterapi i psykiatrien Online (MIPO)	Specialpædagogik
Nordic Concrete Research	Spring - tidsskrift for moderne dansk litteratur
Nordic Irish Studies Journal	SR-Skat
Nordic Journal of Aesthetics	Standart
Nordic Journal of Working Life Studies	Tidsskrift for Bolig- og Byggeret
Nordic Psychology	Tidsskrift for Familie- og Arveret
Nordic Rheology Society. Annual Transactions	Tidsskrift for Kriminalret
Nordic Theatre Studies	Tidsskrift for Landbrugsret
Nordica	Tidsskrift for Miljø
Nordisk Arkitekturforskning	Tidsskrift for Skatter og Afgifter
Nordisk Museologi	Trafik & Veje
Nordisk Østforum	Trappe Tusind
Nordiske Udkast	Ugeskrift for Retsvæsen
Nyt fra Sprognævnet	Vandfanget
Plys	YOUNG
Politihistorisk Selskabs Årsskrift	Øjeblikket, tid, billede, bevægelse
Revision & Regnskabsvæsen	
Romantik	
SATS Northern European Journal of Philosophy	
Scandinavian Journal of Laboratory Animal Science	
Scandinavian Journal of Rheumatology	
Scandinavian Journal of the Old Testament	
Scando-Slavica	
Seismograf/DMT	

Kan man forestille sig, at universiteternes eksaminer afholdes ved frivillige medarbejdere, at studerende ikke kan være sikre på at kunne gå til eksamen, eller at forskningsbibliotekarer ulønnet og frivilligt udfører deres arbejde om aftenen?

Det kan man ikke - ministerium og universiteter sørger heldigvis for, at arbejdet udføres fuldt ud professionelt.

Der er imidlertid et arbejde, som ikke altid udføres professionelt: den videnskabelige kvalitetssikring af artikler og bøger.

Denne rapport opfordrer til, at også videnskabsredaktører får professionelle arbejdsvilkår.